

ผิดอะไร การรู้จริงในสิ่งที่สอนคือความจริงที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้ารู้จริง มันก็คือความจริงที่คนสอน จะมีความจริงใจที่จะถ่ายทอด ”

“เพราะฉะนั้นเป็นเรื่องแปลกมากที่วิชาการละครกลายเป็นวิชาที่ไม่จำเป็นในระบบการศึกษา มองมุมนี้แทบจะเป็นเรื่องที่จำเป็นที่สุดที่ต้องรับบรรจุวิชาการละครบังคับเข้าไปในหลักสูตรเลยทีเดียว ก็มองที่ประเทศที่ได้ชื่อว่าเจริญก็เช่นกัน ดัชนีที่ชี้วัดความเจริญของสังคมที่เจริญ ไม่ว่าในยุคใดสมัยใดก็มองได้ทีละประการละครนี้แหละว่าละครเป็นเรื่องที่ต้องศึกษา หรือละครเป็นเรื่องเสพเรื่องบันเทิง แทบไม่ต้องเฉลยคำตอบ ถ้าที่ไหนสังคมไหน ประเทศไหน โรงเรียนไหน ศึกษาเรื่องละคร ที่นั่นไม่ว่าเว้นจากผู้รู้ แต่ที่ไหน สังคมไหน ประเทศไหน โรงเรียนไหน เสพละคร ที่นั่นก็จะเป็นอย่างที่เราเป็นอยู่ทุกวันนี้แน่นอน”

จากการบันทึกการสนทนาในการประชุมครูและนักเรียนที่บ้านเรียนมรดกใหม่ในเรื่องการพัฒนาตนเองให้เป็นไปตามวิถีของบ้านเรียนมรดกใหม่ (คณะละครมรดกใหม่, 2554)

“ละครเรื่องหนึ่ง เรื่องเล่ายากอีกเรื่องหนึ่ง

“แนวทางสำคัญอีกประการหนึ่งที่บ้านเรียนมรดกใหม่ให้ความสำคัญคือ การเปิดเผยความผิดพลาดของตัวเองอย่างกล้าหาญเพื่อเป็นอุทาหรณ์แก่ผู้อื่นและเนื่องจากบ้านเรียนมรดกใหม่นั้นครูและผู้เรียนอยู่ร่วมกันใกล้ชิดเป็นครอบครัวใหญ่ การกล้าเปิดเผยความผิดพลาดของตัวเองเพื่อเป็นบทเรียนแก่ผู้อื่นนั้นซึ่งก็ตรงกับองค์ประกอบสำคัญในธรรมะว่าด้วยการครองเรือนหรือการอยู่ร่วมกันของคนหมู่มากคือ “มารวาสธรรม 4, สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ” ขนประคัลภ์ จันทรเรื่อง เล่าว่า “อย่างที่เราเข้าใจกันแล้วว่า ละครประกอบด้วย นักแสดง เรื่องราว คนดู แล้วเรื่องเล่ายากไปเกี่ยวอะไรด้วย นักแสดงต้องมีความบกพร่องอย่างนั้นหรือ คนดูต้องมีความบกพร่องด้วยอย่างนั้นหรือ” “แต่บอกว่าคุณมีความบกพร่องในการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดในชีวิต จึงมีความต้องการ มีจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเล่าให้ใครฟัง โดยเฉพาะกับคนใกล้ชิดสนิทสนมที่เราไม่อยากให้เขาต้องพบบทประสมกับความทุกข์ทรมานเพราะความผิดพลาดที่ได้กระทำไว้ให้รู้ เรื่องเล่ายากของเรานี้ใช้เป็นเยี่ยงอย่างเป็นอุทาหรณ์เป็นแนวทาง เช่นนี้เอง ทวารแห่งการเล่าเรื่องจึงเปิดแล้ว ขอต้อนรับเข้าสู่โลกของละคร”

“ถ้ามีแต่เรื่องเล่ายากแล้วยังไม่เกิดความต้องการที่จะเล่า อยากจะอุปไว้คนเดียว อันนี้คือความไม่ดีขนานแท้เลยทีเดียว คนชนิดนี้ละครไม่ต้อนรับ เราจะต้อนรับก็ต่อเมื่อเขาผู้นั้นมีความต้องการที่จะเล่า ถ้าไม่อยากเล่าเขาก็ไม่ต่างจากคนอื่นหลายร้อยล้านคนที่เก็บเรื่องเล่ายากของตัวเองไว้แล้วไม่กล้าเล่า เพราะกลัวที่จะเล่า กลัวจะเสียผู้เสียคน ไม่กล้าเผชิญความจริง กลัวเสียจริต กลัวเข้าใจผิด กลัวไปต่าง ๆ นานา น้อยคนนักที่จะกล้า ความกล้าคือวิถีแห่งการเข้าถึงซึ่งฝีมือเพราะต้องอาศัยฝีมือที่ชำนาญจริง ๆ เท่านั้นที่จะเล่าเรื่องเล่ายากของตนเองได้ ยิ่งชำนาญมากยิ่งขึ้นกล้าที่จะเล่า

เรื่องที่เล่ายากมาก จำนวนน้อยก็กลัวที่จะเล่าเรื่องที่เล่ายากน้อยเป็นของธรรมดาเพราะฉะนั้นคนที่จะก้าวผ่านทวารละครมาได้ก็ต้องเป็นคนมีฝีมือ เป็นคนกล้า กล้าที่จะเล่าความบกพร่องความผิดพลาดในชีวิตอันเป็นเรื่องเล่ายากของเราให้คนฟังวินาทีที่พร้อมจะเล่า วินาทีแห่งความเป็นละครเกิดขึ้นทันที เพราะมันคือฐานของตัวเรื่องราวที่เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของละครทีเดียว”

“จะเห็นได้ว่ามันครบองค์ประกอบของละครทันที ครบวงจร รูปแบบของละครอันประกอบด้วย นักแสดง เรื่องราวและคนดู และยิ่งความต้องการที่จะเล่านี้ เป็นความจำเป็นที่ห้ามใจไม่ได้ คือต้องเล่า ไม่เล่าไม่ได้แล้วยิ่งดีใหญ่ มันคือ ตัว Need to Express นั่นเอง ตัวนี้คือปัจจัยสำคัญของความจริงใจในงานศิลป์ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานละคร เห็นหรือไม่ว่าเมื่อมี Need to Express มันจริงใจโดยอัตโนมัติเลยเพราะมันมาจากความผิดพลาดจริง ๆ ของผู้เล่า และที่สำคัญมันเลือกคนฟังด้วยอันนี้สำคัญมากการที่เรื่องเล่ายากของเราเลือกคนฟัง เราก็น่าจะจริงใจที่จะเล่าเรื่องเล่ายากนี้ และประเด็นที่จะเล่ามันโดยธรรมชาติ จะเห็นถึงซึ่งความจริงใจ ความประณีต และมีมือด้วยตัวของมันเอง”

ตัวอย่างเรื่องเล่าเรื่องที่สอง

“มาพิจารณากันดูตามตัวอย่างสมมติต่อไปนี้แล้วกัน สมมติว่ามีแม่คนหนึ่งชื่อแม่กระซุกกำลังก่อกวนใจที่น้องกะจิตริตลูกสาววัยรุ่นของเธอมาขออนุญาตไปค้างบ้านเพื่อนผู้ชายชื่อนายจ๊อบ เนื่องในโอกาสอะไรก็ได้แล้วแต่วัยรุ่นเขาเถอะ แม่น้องกะจิตริตจะบอกแม่กระซุกว่า ไม่ต้องห่วงเพราะน้องหอมเพื่อนสาวไปค้างด้วยเป็นเพื่อนก็ตาม แต่แม่กระซุกก็ไม่วายจะคิดมากไม่เป็นอันกินอันนอน จะไม่ให้คิดมากได้อย่างไรก็ในเมื่อแม่กระซุกในวัยเยาว์ก็เคยพลาดทำเสียที่นายจ๊อบในทำนองนี้มาก่อน แล้วก็ได้ตั้งครรภ์ปลงชันกับพ่อยอดชายนายจ๊อบ กลับมาได้กับพ่อฟอดเพราะไอ้เจ้าจ๊อบมันหลายใจ มันแอบไปได้แม่มะเฟืองเพื่อนรักของแม่กระซุกเองทำให้แม่กระซุกประชดตัวเองด้วยการทำตัวเตลิดเปิดเปิงนอกถิ่นนอกทางไม่มีสติควบคุมตัวเองไประยะหนึ่ง กว่าจะได้คิดแล้วกลับเนื้อกลับตัวตั้งครรภ์ปลงชันกับพ่อฟอดนี่ก็แทบจะไม่มีใครเอาอยู่แล้ว มีหน้าขำน้องกะจิตริตเป็นลูกพ่อฟอดหรือเปล่าก็ยังยืนยันไม่ได้เว้นแต่จะไปตรวจดีเอ็นเอในขณะที่สำหรับน้องกะจิตริตเรื่องนี้จะเป็นเรื่องธรรมดา ไม่น่าจะมีปัญหาในการที่จะขออนุญาตแม่กระซุกไปกับน้องหอมเพื่อไปค้างบ้านนายจ๊อบ แต่เรื่องกะจิตริตหาว่าไม่ว่ามันทำความวุ่นวายใจให้แม่กระซุกเป็นอย่างมากเพราะไม่มีใครล่วงรู้ถึงความผิดพลาดที่แม่กระซุกเคยทำไว้ ด้วยเหตุที่ว่า แม่กระซุกย้ายถิ่นฐานย้ายภูมิลำเนา ทั้งไรร่นาสวน เข้ากรุง เอาละซิ แม่กระซุกจะอย่างไรในเมื่ออยากจะเล่าใจจะขาดถึงเรื่องที่ตัวทำไว้กับนายจ๊อบเพราะไม่อยากจะให้น้องกะจิตริตเดินตามรอยแม่กระซุก แต่ว่าจะเล่าได้อย่างไร ยิ่งไปกว่านั้นภาพที่น้องกะจิตริตมองแม่กระซุกนั้นก็แสนบริสุทธิ์สะอาด เลิศเลอไม่มีที่ติเสียนี้กระไร แต่มาบัดนี้แม่กระซุกจะกล้าลบภาพเหล่านี้แลกกับอนาคตของน้องกะจิตริตได้หรือ นายจ๊อบ

เพื่อนน้องกระจิดก็มาว่ากันว่านี่เป็นเสือผู้หญิงยิ่งกว่านายจิวเป็นไหน ๆ แล้วน้องหอมเพื่อนน้องกระจิดก็อาจจะป็นรังนกต่อก็ได้ว่าเข้าไปนั่น แม่กระจิดจะทำอย่างไร จะเล่าหรือไม่เล่า แล้วจะเล่าให้ใครฟัง

ครูช่างเล่าต่อว่า “นิทานสมมติเรื่องนี้น่าสนใจตรงที่ว่า เรื่องนี้สมมติหรือไม่ หรือเป็นเรื่องจริง เอาเป็นว่าอุบเอาไว้ในใจก่อนแล้วกัน เพราะสาระสำคัญอยู่ที่เรื่องเล่าปากของแม่กระจิด แล้วแม่กระจิดไม่อยากจะเล่าให้ใครฟังที่สุด คำตอบที่ไม่ต้องเดาก็คือน้องกระจิดนั่นเอง เพราะแม่กระจิดห่วงตัวลูกของลูกมากกว่า กลัวน้องกระจิดรับแม่กระจิดไม่ได้ กลัวเรื่องไปถึงหูพ่อฟอด กลัวสังคมไม่ยอมรับ กลัวไปสารพัด เต็มไปด้วยโมหะเมวมัวไม่รู้จะทำอย่างไรดี ถ้ากลัวมากก็ไม่ต้องเล่าและก็จะไม่ให้เหตุผลน้องกระจิดคิดว่าทำไมไม่อนุญาต ให้น้องกระจิดมีเงินไปกับการตัดสินใจไปอีกคนผลที่ตามมาจากการไม่เล่าล้วนเป็นไปด้วยความหวาดระแวง สุดท้ายตัวแม่กระจิดเองนั้นล่ะบ้า นั่นก็เป็นเหตุทางจิตวิทยา ทางสังคมที่ต้องวิเคราะห์กันต่อไป แต่ตรงนี้เรามองเรื่องนี้ในเหลี่ยมของละคร มองให้เห็นถึงความประณีต ความจริงใจ มองให้เห็นถึงการพัฒนาหากแม่กระจิดกล้าที่จะเล่าเรื่องเล่าปากของเธอถ้าแม่กระจิดมี Need to Express คนฟังที่ดีที่สุดก็คือน้องกระจิดนั่นเองแต่ถ้าแม่กระจิดใจไม่ถึงไม่กล้าเล่าให้น้องกระจิดฟังแต่ไปเล่าให้น้องหอมฟังแทนความจริงใจก็จะหายไป ก็เริ่มจะมีการบิดเบือนความจริงอยู่ไม่น้อย อาจจะให้ตัวเองเป็นเหยื่อความโหดไปเลยก็ได้กลายเป็นว่าตัวเองน่าสงสารเสียนี้กระไร เหตุผลหรือแก่นที่ต้องการให้น้องกระจิดฟังแล้วจารึกเป็นอุทาหรณ์เป็นเยี่ยงเป็นอย่าง ให้รู้เท่าทันไม่ประมาทก็จะคลาดเคลื่อนไปโดยปริยาย น้องกระจิดก็อาจจะสงสารแม่จับใจขึ้นมา แต่ก็ไม่ได้ทำให้น้องกระจิดไม่ไปหานายจิว “

“แต่ถึงอย่างไรการเผยให้น้องกระจิดฟัง แม้จะกักความผิดของตัวไว้ปล่อยไม่หมดเรื่องนี้ก็จริงใจกว่าหลาย ๆ เรื่องที่ได้ยินได้ฟังกันมาซึ่งก็ถือว่าก้าวมาในโลกของละครแล้ว แต่ความประณีต การใช้ฝีมือ ความจริงใจก็อาจจะเทียบไม่ได้กับการเผยให้น้องกระจิดฟังโดยตรง เรียกว่าคนละชั้นเลยที่เดียวลองหลับตานึกก็แล้วกัน ถ้าแม่กระจิดเผชิญหน้ากับน้องกระจิดแล้วต้องเล่าเรื่องเล่าปากนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้จะเป็นอย่างไร

1. อย่างแรกก็คือแม่กระจิดจะมีสติอยู่ตลอดเวลาในระหว่างที่เล่า
 2. แม่กระจิดจะไม่วอกแวกออกนอกเรื่องจะมีสมาธิกับการเล่ายิ่งกว่าเรื่องใด ๆ ที่เคยเล่ามาทั้งสิ้น
 3. แม่กระจิดจะรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาว่าขณะเล่าเรื่องนี้เพื่ออะไร คือไม่หลอหลวม
 4. แม่กระจิดจะสรรหาภาษาวิธีการเล่า รวมไปถึงรูปแบบที่คิดว่าจะทำให้ได้
- ซึ่งผลคือแก่นที่ตนต้องการและรับประกันได้ว่าเป็นรูปแบบที่ลงตัวที่สุด

5. หากน้องกะจิตริคไม่เข้าใจ แม่กระจุกก็จะรู้เท่าทันและปรับกระบวนการเล่าหรือรูปแบบใหม่มาโดยอัตโนมัติ

6. ก่อนจะเล่าแม่กระจุกต้องเตรียมตัวมาก่อนแน่นอนเพื่อให้ได้ถึงซึ่งฝีมือ และจริงใจกับฝีมือที่มีอยู่ ที่จริงเตรียมมาก่อนตั้งแต่รู้ว่าจะไปกับน้องหอม ยังไม่ทันได้มาขอด้วยซ้ำ

7. พูดถึงความประณีตนี้แทบไม่ต้องพูดถึงเพราะเรื่องนี้ต้องระมัดระวัง ที่สุดในชีวิตจะไม่ประณีตได้อย่างไรขึ้นทำหุ่ย ๆ อนาคตน้องกะจิตริคลูกรัก ขึ้นอยู่กับเรื่องนี้ล่ะ “

“เรื่องเล่าขานนี้เป็นฐานสำคัญสำหรับการเล่าเรื่อง พิจารณาที่วรรณกรรมเอก ๆ ของโลก ดูซิว่าซ่อนปมแห่งความผิดพลาดในชีวิต ซึ่งเล่าขานสุด ๆ ไว้แก่โหนดิปัส (Oedipus The King) วรรณกรรมกรีกเรื่องชื่อผลงานของโซโฟคลีส (Sophocles) ถัดด้วยเรื่องโซคระตาที่พาให้ตัวละครเอกต้องฆ่าพ่อ และได้แม่เป็นเมีย คล้ายกับเรื่องพญากง พญาพาน หรือวิลลี่ โลว์แมน (Willy Loman) จากอวสานเซลส์แมน (Death of a Salesman) ของอาเธอร์ มิลเลอร์ (Arthur Miller) มิใช่ความผิดพลาดของพ่อหรือคนที่ทำให้บิฟ (Biff Loman) ลูกชายสุดที่รักมีอันเป็นไป ไม่ต้องพูดถึงแบล็นช์ ดูบัว (Blanche Dubois) แห่งรลราชันนั้นชื่อปรารถนา (A Streetcar named Desire) ที่พยายามปกปิดอดีตการใช้ชีวิตที่แสนจะผิดพลาดของเธอ ด้วยภาพลักษณ์ที่สวยงาม ไปดูเถิดเรื่องเอก ๆ ของโลกนั้น ยิ่งเอกยิ่งเต็มไปด้วยเรื่องเล่าขาน เอาว่าชาดกของพระพุทธเจ้าก็เป็นตัวอย่างที่ดีทีเดียว ยกถูกเมีย ให้ชู้ชกนี้เรียกว่าอะไร ผลสุดท้ายคือการทิ้งร่างกายทิ้งตัวคนนี่ที่เขาเรียกว่าถึงซึ่งฝีมือจริง ๆ” ซึ่ง ชนประสิทธิ์ จันทร์เรือง (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2555) กล่าวว่า

“พวกที่ไม่ยอมเล่าเรื่องเล่าขานนั้น ยิ่งหนักกว่าเพราะไม่ยอมรับความผิดพลาดของตัวเองพยายามทุกวิถีทางที่จะปกปิด ห่อหุ้ม โบกเข้าไป โปกเข้าไป ห่อเข้าไป ไม่ให้เห็นความไม่ดี ไม่งาม ปฏิเสธทุกกระบวนการสร้างระบบมาห้อมล้อมยอมรับความไม่ดีไม่งามไปเสียอย่างนั้นยิ่งทำยิ่งมีคบอด ยิ่งทำยิ่งหนัก ยิ่งมีตัวตน ยิ่งหลุดยากเป็นอกุศลต่างจากการมี Need to Express โดยสิ้นเชิงจะเห็นได้ว่าวิธีนี้เป็นวิธีแห่งความกล้าหาญ โดยอาการคือการลอกออก ปลดเปลื้อง ปลดปล่อยจากพันธนาการ ชูดอก ไส่ดอก ขัดเกลา เอาออก เปิดเผย ยิ่งเอาออกยิ่งเบาขึ้น ๆ เป็นลำดับ ยิ่งออกมากยิ่งถึงซึ่งฝีมือ ยิ่งประณีต ยิ่งจริงใจ ที่สำคัญเป็นกุศล”

“ที่นี้ก็ลองมาผั่นกันดูว่าถ้าครู ๆ ในประเทศไทยทั้งหลาย ล้วนต่างมี Need to Express ในการสอนกันทั่วถ้วน การศึกษาบ้านเราจะเป็นอย่างไร ไม่ต้องถึงขนาดห่อหุ้มเรื่องเล่าขานไว้ในวิชาที่สอนดอกแต่ขอให้มีคนฟังหรือเด็กนักเรียนในชั้นเรียนของเราสักคนที่เรารักและห่วงใย ที่ต้องการให้เด็กคนนั้นเข้าถึงสิ่งที่เราต้องการจะสอน ขอแค่สักคนเดียวเท่านั้นก็พอไม่ขอมาก ผลจะเป็นอย่างไรนักเรียนคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมชั้นด้วยก็จะพลอยได้อานิสงฆ์ไปด้วย จาก need to express ที่ครูมี และขอให้สังเกตให้ดีคนที่เราจะ Express ให้เขาเข้าถึงได้นั้น เราต้องรักเขาอย่างจริงใจ เป็นไป

“ไม่ได้ที่เราจะไม่รักเขา Need to Express เกิดไม่ได้ถ้าปราศจากความรักความห่วงใย ถ้ามีได้ ก็ไม่ต้องเสแสร้งแกล้งทำเป็นสอนแบบมีเด็กเป็นศูนย์กลางตามหลักวิชาการอะไรนั้นดอก แคร์ Need to Express ก็จะเกิดขึ้นเอง มันเป็นเรื่องธรรมชาติที่ต้องเป็นเช่นนั้น มันยิ่งกว่ามีเด็กเป็นศูนย์กลางอีก มันพิเศษกว่ากันหลายเท่าที่แค่ถามตัวเองว่าเรารักและห่วงใยนักเรียนคนนั้นของเราแค่ไหน เราจริงใจที่จะให้วิชาความรู้แก่นักเรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถ ใช่หรือไม่ คำตอบที่แท้จริงเราคงรู้อยู่แก่ใจเราดี”

อย่างไรก็ตาม ครูช่าง ชนประคัลภ์ จันทร์เรือง (สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2555) สรุปไว้ว่า

“ครูที่สอนมาเกินหนึ่งรุ่นมีเรื่องผัดปาทังสิ้น ไม่ลำเอียงก็เพออ ไม่ก็ซู่ ไม่ก็เลนเล่อ เรื่องเหล่านี้ต้องเอามาเป็นอุบายไม่ให้มันเกิดขึ้นอีกมันคือการพิจารณาที่ปัญหาตัวเอง ระมัดระวังไม่ให้เกิดขึ้นอีก แล้วมันจะมีผล ในการสอนครั้งต่อไป ถ้าไม่มีเรื่องเล่ายากมันมีพัฒนาการในการเล่าได้อย่างไรมันเป็นไปได้แค่ พรานน้อย ไม่ใช่พรานนิตเดียว การสอนโดยไม่พิจารณาปัญหาของตัวเอง คือการตั้งอยู่บน ความประมาทและง่ายที่จะเป็นการทำเพื่อตัวเองเป็น” “พรานน้อย” ไม่ใช่ “พรานนิตเดียว” อย่างไรก็ตามวิธีสอนมีหลายวิธี พระพุทธเจ้ายังใช้หลากหลายลีลาในการสอน แต่การใช้ เรื่องเล่ายากคือวิธีของละครยกตัวอย่างชัดเจนต่าง ๆ ที่มาจากปัญหาล้วน ๆ”

สรุปว่า Need to Express ไม่เล่าไม่ได้หรือไม่สอนไม่ได้มีไว้เพื่อให้ คนดูหรือผู้เรียน ของเราถึง ซึ่งพฤติกรรมเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยมีเรื่องเล่ายาก หรือความผิดพลาด ของเรา แต่หันหลังเป็นเครื่องมือขัดเกลาให้ Need to Express ของเราเป็นไปเพื่อคนอื่นเพื่อคนดู หรือผู้เรียนของเรา ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของนักแสดง หรือ ครูผู้สอนเอง

ศึกษาด้วยการเชื่อมโยงแปดกลุ่มสาระการเรียนรู้

รูปธรรมของการเรียนการสอนของบ้านเรียนมรดกใหม่เน้นการศึกษาเป็นองค์รวมตามแนวทางของละครที่เป็นศาสตร์ของการบูรณาการองค์ความรู้ทุกแขนงเข้าไว้ด้วยกัน อย่างไรก็ตาม บ้านเรียนมรดกใหม่ยังคงเรียน 8 กลุ่มสาระวิชาตาม หลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ แต่นักเรียนจะอยู่ที่คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ศิลปะศึกษา (ละคร) ส่วนกลุ่มสาระอื่น ๆ จะเรียนรู้เท่าที่จำเป็นซึ่งทั้งหมดทั้งมวล เป็นการสอนผ่านกระบวนการ ของละครทั้งสิ้น ดังจะศึกษาได้จาก โครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ของบ้านเรียนมรดกใหม่ทุกชั้นปี ช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) บ้านเรียนมรดกใหม่เน้นการเรียนรู้ผ่านวิถีชีวิต ศิลปะการละคร หลักปรัชญาตามพุทธศาสนา วัฒนธรรมการฟังทั้ง

กระบวนการ โดยบูรณาการให้เข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ดังนี้ (คณะกรรมการ
มรคใหม่, 2555)

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ของบ้านเรียนมรคใหม่

กลุ่มสาระวิชา	ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3	
	เวลาเรียน/ ชั่วโมง/ปี	ค่าน้ำหนัก	เวลาเรียน/ ชั่วโมง/ปี	ค่าน้ำหนัก	เวลาเรียน/ ชั่วโมง/ปี	ค่าน้ำหนัก
ภาษาไทย	120	3	120	3	120	3
คณิตศาสตร์	40	1	40	1	40	1
วิทยาศาสตร์	40	1	40	1	40	1
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	200	5	200	5	200	5
สุขศึกษาและพล ศึกษา	120	3	120	3	120	3
ศิลปะ	400	10	400	10	400	10
การทำงานอาชีพและ เทคโนโลยี	200	5	200	5	200	5
ภาษาต่างประเทศ	120	3	120	3	120	3
กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	200	5	200	5	200	5
รวม	1440	36	1440	36	1440	36

ลักษณะเฉพาะของบ้านเรียนมรคใหม่ ที่ไม่เหมือนกับบ้านเรียนอื่นหรือ
สถาบันการศึกษาในระดับมัธยมอื่น ๆ ก็ตาม นั่นคือการใช้ละครเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้
8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามที่กระทรวงศึกษากำหนดไว้ บ้านเรียนมรคใหม่มีวิธีการหลายวิธี
เพื่อให้นักเรียนได้เข้าถึงเนื้อหาความรู้ผ่านละคร โดยสามารถแยกย่อยออกได้ 6 วิธีการ ดังต่อไปนี้
(คณะกรรมการมรคใหม่, 2555)

1. ศึกษาบทละครและการเล่นละคร
2. ศึกษาผ่านการเดินทางในวิถีชีวิตของการเป็นนักการละคร

3. ศึกษาผ่านการอ่านหนังสือ
4. ศึกษาผ่านบทเพลง
5. ศึกษาผ่านภาพยนตร์
6. ศึกษากับวิทยากรพิเศษที่มีความสามารถเฉพาะทางนั้น ๆ

วิธีการศึกษาทั้ง 6 วิธีการนี้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่ โดยนักเรียนแต่ละคนจะได้ศึกษาวิธีการดังกล่าวนี้มากน้อยแตกต่างกันไปตามความสนใจและความสามารถของแต่ละคน ในชั้นแรกครูหรือพี่ ๆ จะวิเคราะห์เด็กหรือนักเรียนเป็นรายบุคคลว่าแต่ละคนนั้นมีความเหมาะสมหรือพร้อมที่จะศึกษาด้วยวิธีใดมากที่สุด เพราะเด็กบางคนเข้ามาในตอนแรกอาจจะยังอ่านหนังสือไม่แตกแม้จะอยู่ชั้น ม.1 หรือ ม.2 แล้วก็ตาม ฉะนั้นอาจจะต้องเริ่มต้นที่การดูภาพยนตร์และฟังเพลงก่อน จากนั้นจึงให้ถอดองค์ความรู้ออกมา หรือบางคนที่มีทักษะการละครดี ก็จะทำให้ศึกษาผ่านการเล่นละครและการอ่านบทละครไปเลย เป็นต้น (คณะละครมรดกใหม่, 2555)

เป็นหน้าที่ของครูหรือพี่ ๆ ที่จะต้องหาวิธีการและโยงเนื้อหาให้สอดคล้อง กับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวใจสำคัญคือต้องไม่ให้นักเรียนหรือน้อง ๆ รู้สึกว่า สิ่งที่กำลังเรียนอยู่หรือ สิ่งที่กำลังศึกษาอยู่ ณ ตอนนั้นเป็นการเรียนเฉพาะวิชา ๆ เดียว แต่ให้มาารู้สึกตัวอีกทีเมื่อผ่านกระบวนการนี้ไปแล้ว จะสามารถวิเคราะห์ได้ด้วยตัวเองได้ว่าสิ่งที่ตัวเองพบเจอ มันไปอยู่ในสาระวิชาใด ๆ บ้าง โดยที่ครูนั้นไม่จำเป็นต้องบอกตั้งแต่แรกเลยว่าสอนวิชาไหน หรือจะเน้นวิชาใด ๆ ครูข้างนั้นเสมอว่า “อย่าศึกษาแบบเป็นกิจกรรมแต่ให้ศึกษาแบบเป็นภารกิจ” หมายความว่า นักเรียนจะต้องทำภารกิจนี้ให้สำเร็จไม่ใช่สักแต่ว่าทำเป็นกิจกรรม ๆ ไป เช่น จะต้องทำละครเวที เรื่องพระอภัยมณีตอนสินสมุทรร้องทุกข์ให้สำเร็จ เพื่อนำไปเล่นให้น้อง ๆ ที่โรงเรียนนามมะเขือภาคอีสานได้ดูในระหว่างที่เตรียมละครหรือศึกษาคนดูในแต่ละภูมิภาคอยู่นั้น น้อง ๆ นักเรียน อาจจะยังไม่รู้ว่าตอนนี้ตัวเองกำลังศึกษาวิชาสังคมศาสตร์อยู่ อาจจะยังไม่รู้ตัวว่าตอนนี้กำลังศึกษาวรรณกรรมอยู่ และอาจจะยังไม่รู้ตัวว่ากำลังศึกษาหลักภาษาไทยอยู่แต่เมื่อผ่านกระบวนการหรือภารกิจนั้นไปแล้วแล้วมีการมาถอดองค์ความรู้ มาชี้แจงกับพี่ ๆ น้อง ๆ จะเข้าใจทันทีว่าที่ตัวเองทำลงไปนั้นคือได้ศึกษาอะไรไปบ้าง และที่น่าสนใจคือน้อง ๆ จะภูมิใจว่าฉันสามารถพิชิตภารกิจนั้นได้สำเร็จด้วยตัวเอง

การทำให้การศึกษาเป็นภารกิจ จึงเป็นหัวใจใหญ่ของการศึกษา 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ผ่านละคร เพราะเมื่อใดที่เป็นภารกิจ เด็ก ๆ จะรู้สึกเหมือนกำลังเล่นเกมอยู่ ซึ่งเกมต่าง ๆ ในแต่ละด้านจะต้องพิชิตเลเวลเพื่อให้ผ่านไปให้ได้ มันมีความท้าทาย มีความสนุกและมีอุปสรรคที่เป็นชีวิตจริง ซึ่งตรงนี้จะแตกต่างโดยสิ้นเชิงกับเกมที่อยู่ในคอมพิวเตอร์

บทละครและการเล่นละคร

จากการที่คณะละครมรดกใหม่ได้ทำการแสดงละครและสร้างละครเวทีสัญจรเพื่อศึกษามากกว่า 10 ปี และมีเนื้อหาของละครที่ครอบคลุมถึง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในปัจจุบันมีละครเวทีสัญจรเพื่อศึกษามากกว่า 40 เรื่องที่ได้ผลิตออกไป นักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่จะได้ศึกษาจากบทละครเหล่านี้ก่อน โดยพิจารณาแยกกันออกไปว่าสำหรับบางคนที่มีความสามารถอ่านหนังสือได้แตกฉานแล้ว ก็จะไปทำการอ่านบทละคร แต่สำหรับบางที่คนยังอ่านหนังสือไม่แตก แม้ว่าจะอยู่ชั้น ม.1 หรือ ม.2 แล้วก็ตาม จะให้ไปฝึกเล่นละครก่อน คือบอกบทปากต่อปากแล้วให้พูดบทความนั้นตาม เมื่อสามารถท่องบทละครได้แล้วและสามารถเล่นละครในบทบาทนั้นได้อย่างคล่องแคล่วแล้วนั้น ขั้นตอนต่อมาคุณครูหรือพี่ๆ (ซึ่งในตอนนั้นเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้กำกับ) ก็จะมาพูดคุยกับนักแสดงถึงวิธีการของตัวละคร ถึงเหตุการณ์กระทำของตัวละครถึงสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมของตัวละคร พูดง่าย ๆ ก็คือวิเคราะห์ตัวละครตามหลักจิตวิทยานั้นเอง

เมื่อวิเคราะห์ตัวละครตามหลักจิตวิทยาแล้ว นักเรียนจะได้เห็นถึงที่มาที่ไปของตัวละครตัวนั้นว่าสาเหตุของวิธีการแบบนี้ เนื่องด้วยมีสิ่งแวดล้อมแบบนี้ มีอุปการะแบบนั้น มีเพื่อนแบบนี้ ได้เจอเหตุการณ์แบบนี้ และเมื่อลงไปสู่สถานการณ์นั้นๆ ก็จะสามารถแตกย่อยหัวข้อการศึกษาต่อไปได้อีก นั่นคือศึกษาเรื่องสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เพราะเป็นความจริงที่ว่าไม่ว่าจะทำละครเวทีสัญจรเพื่อการศึกษาจากเนื้อหาหรือจากสาระการเรียนรู้ใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทย วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ แต่เมื่อเป็นละครแล้วตัวละครจะพบกับสถานการณ์เสมอ และสถานการณ์นั้นก็ป็นสถานการณ์ที่พูดถึงเรื่องราวของความถูกต้องดีงาม (คณะละครมรดกใหม่, 2555)

เพราะฉะนั้นเราอาจกล่าวได้ว่าละครทุกเรื่องพูดถึงเรื่องศีลธรรม และเมื่อพูดถึงศีลธรรมแล้วก็หนีไม่พ้นสิ่งที่ทำให้เกิดความถูกต้อง ความผิดบาป และนั่นก็คือสิ่งแวดล้อมนั่นเอง ทุกครั้งที่มาถึงขั้นตอนการวิเคราะห์ตัวละคร เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้เรื่องวิทยาศาสตร์พันธุกรรม ว่าด้วยเรื่องกฎของเมนเดล และความรักที่พยายามอธิบายว่าเหตุใดคน ๆ หนึ่งหรือสิ่งมีชีวิตสิ่งหนึ่ง จึงมีพฤติกรรม แบบนี้ มีนิสัยแบบนี้และมีรูปร่างลักษณะภายนอกแบบนี้ และในตอนนี้นะ นักเรียนหรือนักแสดงละครจะได้เชื่อมโยงกับเนื้อหาชีวิตของตนเองที่บ้าน ได้มองภาพครอบครัว มองเพื่อนฝูง มองหมู่บ้านและมองสังคมของตนเองว่าสิ่งเหล่านั้นมีปัญหาอย่างไรกล่าวคือในกระบวนการนี้นักแสดงจะได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงของตัวเองได้อย่างถ่องแท้ และกล้านำปัญหาของตัวเองมาเป็นบทเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ แลกเปลี่ยนกับคุณครู แลกเปลี่ยนกับผู้กำกับ เพื่อภารกิจในการทำละครนั้น จะสำเร็จออกมาเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ง่ายต่อการเรียนรู้ของตัวพวกเขาเองมากที่สุด (คณะละครมรดกใหม่, 2555)

ขั้นตอนของการวิเคราะห์ตัวละครนั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงเรื่องสิ่งแวดล้อมของตัวละคร ก็จะพูดถึงภูมิประเทศหรือสภาพสังคมของตัวละครนั้น ๆ และเมื่อพูดถึงเรื่องภูมิประเทศนักเรียนก็จะได้ศึกษาเพิ่มเติมถึงจุดเริ่มต้นของตัวเองก่อนว่าแต่ละคนนั้นมาจากที่ไหน? สภาพแวดล้อมตรงนั้นเป็นอย่างไร? เป็นภูเขา เป็นป่าไม้ เป็นแหล่งเกษตรกรรม เป็นโรงงานอุตสาหกรรม หรือเด็กบางคนโตในเมืองกรุง พวกเขาก็จะได้ศึกษาสภาพความเป็นเมืองกรุง ซึ่งจะแตกต่างกันออกไป (คณะละครมรดกใหม่, 2555)

ละครเรื่องหนึ่งมีนักแสดง 6-7 คนต่อ 1 เรื่อง เด็ก ๆ ก็จะได้แลกเปลี่ยนมุมมอง แลกเปลี่ยนประสบการณ์จริงและได้หาความรู้เพิ่มเติมเพื่อมาอธิบายว่าบ้านของตัวเองเป็นอย่างไร ภูมิทัศน์ ภูมิอากาศ สภาพสังคม สิ่งแวดล้อม สภาพคน และที่สำคัญพ่อแม่ของตัวเองเป็นอย่างไร หลังจากเสร็จสิ้นการวิเคราะห์ตัวเองแล้ว ต่อมานักแสดงก็จะมาวิเคราะห์ตัวละครว่าในบทบาทนั้น ๆ ตัวละครมีสิ่งแวดล้อมอย่างไร มีบริบทครอบครัวอย่างไร มีความเหมือนหรือแตกต่างจากตัวนักแสดงหรือนักเรียนหรือไม่อย่างไร และเมื่อพวกเขาวิเคราะห์ตัวเองและละครเสร็จแล้วต่อไปก็วิเคราะห์ผู้เขียนหรือผู้ประพันธ์ เช่น สุนทรภู่ว่าประพันธ์วรรณคดีชิ้นนี้เมื่อไหร่ สภาพสังคมตอนที่ท่านสุนทรภู่ประพันธ์นั้นเป็นรูปแบบการปกครองแบบไหน สภาพสังคมเป็นอย่างไร วัฒนธรรมความเชื่อเป็นอย่างไร และสังคมมีปัญหาอย่างไร ท่านสุนทรภู่จึงต้องประพันธ์วรรณคดีเรื่องนี้ขึ้นมา เมื่อวิเคราะห์ตัวเอง บทละคร ตัวละครและวิเคราะห์ผู้ประพันธ์แล้ว (คณะละครมรดกใหม่, 2555)

ท้ายที่สุดนักเรียนจะต้องวิเคราะห์คนดูว่าละครที่จะนำไปเล่นนี้คนดูคือใคร เป็นนักเรียนอายุเท่าไร ช่วงประถมหรือมัธยม ผู้ชายหรือผู้หญิงมากกว่ากัน เมื่อรู้ผลวิเคราะห์คนดูแล้ววันนี้คนดูเป็นคนดูกลุ่มนี้ นื่อง ๆ ก็จะต้องคิดต่อไปว่า ควรจะเล่นรูปแบบไหน ควรจะเล่นตลกไปกฮาไหม หรือว่าควรจะเล่นหนักแน่นจริงจัง มีประโยคไหนที่ควรจะเน้นเป็นพิเศษ เช่น ถ้าเล่นโรงเรียนที่เป็นเด็กผู้ชายส่วนที่ไม่ค่อยมีสมาธิในการดูละครนั้น บางทีอาจจะต้องใช้ภาษาที่วัยรุ่นขึ้น หาแง่มุมที่น่าสนใจขึ้นหรือคิดว่าเด็กที่เป็นคนดูนั้น หากได้ฟังประโยคนี้จากตัวละครตัวนี้แล้วจะประทับใจ หรือกระทั่งรู้สึกมีพลังในการเปลี่ยนแปลงอะไรบางอย่าง ละครและบทละครของคณะละครมรดกใหม่ที่ใช้มีสอนเป็นหลักมีดังนี้ (คณะละครมรดกใหม่, 2555)

ละครบูรณาการภาษาไทย ได้แก่

1. พระอภัยมณี ตอนสินสมุทรร้องทุกข์
2. พระอภัยมณี ตอนอวสานผีเสื้อสมุทร
3. สุคนธาคร ตอน มุมน้อยตามรอยพ่อ
4. ขุนช้างขุนแผน ตอนเหตุเกิดที่ลานประหาร

5. สามก๊ก ตอนทหารเสือกู้แผ่นดิน
6. ละครหุ่น เรื่องสังข์ทอง ตอนเจ้าเงาะอยู่ไหน
7. เวตาล ตอนเรื่องเล่าที่ถูกลืม
8. อิเหนา ตอน ศีกรักศีกรบ
9. พระเวสสันดร ตอนชูชกผู้หวังดี
10. สุนทรภู่ ตอนตะลุยโลกวรรณคดี
11. มัทนะพาธา ตอนรักนั้นดีแน่แต่รักแท้ดีกว่า
12. สามัคคีเภทคำฉันท์
13. รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนาท
14. รามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์ไมยราพ
15. สิงห์ไกรภพ ตอนน้ำผึ้งหวาน
16. ผู้ชนะสิบทิศ ตอน เจ็บ...วาย

ละครบูรณาการภาษาอังกฤษ

1. พระอภัยมณี ตอน สีนสมุทรร้องทุกข์
2. รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนาท
3. ละครคุณธรรม เด็กชายชั่วคราวเด็กสาวชั่วคืน
4. พระเวสสันดร ตอนชูชกผู้หวังดี

ละครบูรณาการวิทยาศาสตร์

1. โลกร้องไห้ ตอนนครพรุ้งโน้น
2. ไลน์สไตร์
3. บิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย (รัชกาลที่4)
4. ชาร์ลส ดาร์วิน
5. กาลิเลโอ กาลิเลอี
6. เซอร์ไอแซค นิวตัน

ละครบูรณาการสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1. ละครคุณธรรม เด็กชายชั่วคราวเด็กสาวชั่วคืน
 2. นารายณ์ปราบนาท ตอน หน้าที่เพื่อหน้าที่
- มีเนื้อหาครอบคลุมหลักธรรมดังต่อไปนี้

1. อริยสัจ 4
2. อปทานิยธรรม 7

3. อิทธิบาท 4
4. พรหมวิหาร 4
5. กาลามสูตร 10

การเดินทาง

ด้วยวิถีชีวิตที่ต้องเดินทางไปเล่นละครทั่วประเทศรวมถึงในต่างประเทศด้วย คณะละครมรดกใหม่จึงมีวิธีการฝึกฝนน้อง ๆ บ้านเรียนมรดกใหม่ให้รู้จักการใช้ชีวิตผ่านการเดินทาง รู้จักศึกษา ฝึกฝนและเรียนรู้ทุกสิ่งอย่างผ่านการเดินทาง ในแต่ละครั้งน้อง ๆ จะได้เดินทางไปเล่นละครตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ เหนือ ได้ออกคล มีเพียง 4-5 ปีที่ผ่านมา ที่ คณะละครมรดกใหม่ไม่ได้ทำการแสดงที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกนั้นทุกจังหวัดทุกอำเภอ คณะละครมรดกใหม่ได้ทำการเดินทางไปแสดงละครเวทีสัญจรเพื่อการศึกษามาแล้วทั้งนั้น สิ่งที่นักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่จะได้พบเจอจากการเดินทางนั้นคือการได้เปลี่ยนสถานที่ศึกษาเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ ตลอดการเดินทางและทุกสถานที่คือห้องเรียนของพวกเขา ซึ่งหลังเสร็จภารกิจการแสดงละคร เด็ก ๆ จะได้ไปเที่ยวและทัศนศึกษาตามสถานที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย ได้ไปวัด ไปอุทยานแห่งชาติ ศูนย์เรียนรู้เกษตรกรรม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หรือพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นต่าง ๆ มากมาย (วรมาศ บัวแดง , สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2555)

ในขั้นตอนแรกหลังจากเสร็จละคร เด็ก ๆ จะได้พูดคุยกับผู้อำนวยการโรงเรียนของแต่ละโรงเรียน พูดคุยถึงประวัติโรงเรียน สถานที่ ลักษณะผู้คน สังคมและสิ่งแวดล้อม ณ โรงเรียนนั้น ๆ

หลายครั้งหลายคราที่เมื่อเล่นละครเสร็จจะนอนที่โรงเรียนนั้นต่อ เมื่อตื่นเช้า น้อง ๆ ก็จะได้มากมาย (วรมาศ บัวแดง, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2555)

ไปชิมชัยวิถีชีวิต ณ สถานที่แห่งนั้น เช่น ที่ตลาด ไปเรียนรู้การจ่ายตลาด ไปรู้จักผู้คน ชุมชนและสังคม ซึ่งตลาดแต่ละแห่งจะมีความเฉพาะตัวแตกต่างกันไป อาหารเช้าในแต่ละมื้อจึงแตกต่างกันไปด้วยตามแต่วัตถุดิบท้องถิ่นในละแวกนั้น ภูมิประเทศที่ติดทะเล อาหารทะเลเยอะ น้อง ๆ ก็ได้กินกุ้งหอย ปู ปลา ในราคาที่ไม่ทำให้เดือดร้อนนักหรือภูมิประเทศที่เป็นภูเขา ก็จะมีของป่าและของหาง่ายต่าง ๆ มากมาย ซึ่งน้อง ๆ ก็จะได้ชิมเนื้อหมูป่า เนื้อเลน ผักล่อแล่ เป็นต้น ซึ่งน้อง ๆ สามารถเรียนรู้และพูดคุยสอบถามจากพ่อค้าแม่ขายในละแวกนั้นมากมาย (วรมาศ บัวแดง, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2555)

บางครั้งที่เงินไม่พอในการซื้ออาหาร พี่ ๆ และน้อง ๆ ก็จะพร้อมใจกันเล่นดนตรีเปิดหมวกในช่วงเช้า เป็นช่วงของเวลาตลาดเช้า พ่อค้าแม่ขายต่างรีบตั้งร้าน ลูกค้ารีบเดิน

จับจ่าย เพราะต้องทำงานต่อบ่อยครั้งที่ไม่ได้เงินแต่ได้อาหารมากิน ได้วัตถุดิบมาทำแทน ไป
 สิ่งบุรีจะได้ปลาช่อนแม่ลามากินฟรีตัวใหญ่มาก ไปจังหวัดตราด เขาสมิง ก็จะได้กุ้งตัวใหญ่มาก
 เช่นกัน และนี่คือข้อดีและลักษณะเฉพาะของคณะละครมรดกใหม่ ที่ไม่ใช่สักแต่ว่าเล่นละครเสร็จ
 แล้วพักผ่อน แต่ต้องออกไปใช้ชีวิต ออกไปเจอผู้คน ออกไปเจอสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม
 การพูดคุยกับชุมชน การพูดคุยกับคนท้องถิ่นนั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูช่างให้ความสำคัญมาก เพราะนี่คือ
 การเรียนรู้แบบประจักษ์ เรียนรู้จริง ๆ รู้จักคนจริง ๆ และเป็นเรื่องน่าแปลกมากที่เด็กบางคน มีพ่อแม่
 แม่เป็นชาวนาหรือเป็นเกษตรกร แต่เด็กนักเรียนคนนั้นกลับไม่รู้จักพ่อแม่ตัวเองเลย กลับไม่รู้จัก
 สังคมหรือสิ่งแวดล้อมการเป็นอยู่ของตัวเองว่าเป็นอย่างไร จนกระทั่งได้กลับบ้านใหม่อีกครั้งใน
 ฐานะมาเล่นละครให้ชุมชนตัวเองดู จึงได้รู้จักตัวเองมากขึ้น จึงได้รู้จักชุมชน ได้รู้จักพ่อแม่ตัวเอง
 อย่างแท้จริงมากขึ้นมากมาย (วรมาศ บัวแดง, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2555)

เมื่อเสร็จสิ้นภาระกิจการเล่นละครในแต่ละอาทิตย์ พี่ ๆ หรือครูก็จะนำน้อง ๆ
 พุดคุยถึงประสบการณ์การเดินทางของเราในแต่ละครั้ง เริ่มต้นจากการพูดปากเปล่า พูดติดตลก
 พุดชวนให้คิด ให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเมื่อเห็นว่ามีน้อง ๆ มีความสนใจเพียงพอแล้ว ก็จะ
 หยิบหนังสือที่น่าสนใจซึ่งสอดคล้องกับจังหวัดนั้น ๆ หรือสถานที่นั้น ๆ มาแลกเปลี่ยนกันอ่าน

หนังสือประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่จัดรูปเล่มน่าเบื่อ ตัวหนังสือแน่นมาก เด็ก ๆ
 ไม่อยากอ่าน พี่ ๆ จึงเริ่มต้นด้วยการให้อ่านบทกวีหรือฟังเพลง เช่น ถ้าไปโคราชให้ฟังเพลงของน้ำ
 หมู พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ หรือฟังเพลงของคุณสมาน แต่หากไปเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน
 ก็จะให้ฟังเพลงของจรัญ มโนเพชร หรือฟังเพลงของลานนา คัมมินส์ ซึ่งเป็นศิลปินที่เป็นวัยรุ่น
 ขึ้นมาหน่อย ร้องเพลงตาม ร้องเพลงได้ ร้องเพลงเสร็จ จากนั้นก็พุดถึงเนื้อหาของเพลง จากเนื้อหา
 ของเพลงขยายวงกว้างเข้าสู่องค์ความรู้เริ่มลงลึกถึงวิถีคิดในการเขียนเพลงนั้น ๆ เช่น เพลงล่อง
 แม่ปิง เนื้อร้องในตอนแรก ร้องว่า “ดอกบัวตองนั้นงามอยู่บนยอดดอย” เพียงประโยคนี้ประโยค
 เดียว ก็สามารถชักชวนให้พุดคุยกันได้มากมายว่า..ทำไมดอกบัวจึงมีความสำคัญกับคนเหนือ?
 ดอกบัวคืออะไร? ทำไมถึงต้องงามอยู่บนยอดดอย? ดอกบัวแทนความหมายหรือคุณค่าของ
 อะไร? นอกจากเรื่องพระพุทธศาสนาแล้ว ดอกบัวยังแทนความหมายของความงาม ความดี พุดถึง
 สิ่งที่เราควรทำในฐานะที่เป็นผู้หญิง จากนั้นก็กลับเข้าสู่กระบวนการเดิม คือ กลับมาย้อนพิจารณา
 ตัวเอง ให้น้อง ๆ พิจารณาตัวเองว่าบ้านของตัวเองกับสถานที่ที่ไปทัศนศึกษา ไปเล่นละครมานั้น
 ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ วิถีคิด ลักษณะความคิด บรรยากาศ แตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร ที่สำคัญ
 ที่สุดคือปัญหาสังคมที่ต้องวิเคราะห์ กันตลอดเวลามากมาย (วรมาศ บัวแดง, สัมภาษณ์, 12
 พฤศจิกายน 2555)

เช่นเดียวกันกับการไปเล่นละครในต่างประเทศ พี่ ๆ หรือคุณครูจะเตรียมความพร้อมน้อง ๆ ก่อน ทั้งด้านภาษาอังกฤษ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญคือประวัติศาสตร์จะทำให้ทำข้อสอบ หรือแบบทดสอบที่เรียกว่า “Pre-test” คือ ทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับประเทศที่จะเดินทางไปเล่นละคร หลังจากการทำ “Pre-test” พี่ ๆ หรือครูก็จะรู้ได้ว่าน้อง ๆ รู้หรือไม่รู้อะไรบ้าง แล้วจึงเพิ่มเติมข้อมูลประเทศนั้นให้ จากนั้นจะมีหนังสือให้หนึ่งเล่ม เพื่อเป็นคู่มือไว้เติมคำในช่องว่าง ว่าแต่ละงาน แต่ละภารกิจที่เราไปนั้น เราได้เรียนรู้อะไรมาบ้าง ให้จดบันทึกประสบการณ์ บันทึกข้อผู้คนที่ได้พบเจอไม่ว่าจะเป็นชาติไหนก็ตาม และเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจในประเทศนั้น ๆ เมื่อกลับมาเมืองไทย กลุ่มที่ได้ไปต่างประเทศก็จะกลับมา “Present” นำเสนอถ่ายทอด มาสอนเพื่อน ๆ น้อง ๆ พี่ ๆ ต่อว่าได้ไปพบเจออะไรมาบ้าง ได้ประสบการณ์ ได้ความรู้อะไรกลับมาบ้าง ดังนั้นสำหรับบ้านเรียนมรดกใหม่ การเดินทางถือว่าเป็นเรื่องยิ่งใหญ่และสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถือว่าสิ่งนี้เป็นการแสวงหาจากภายใน เป็นการเรียนรู้จากตัวตนของตัวเอง และเปรียบเทียบกับผู้อื่นมากมาย (วรมาศ บัวแดง, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2555)

พี่ ๆ มรดกใหม่สนับสนุนให้เรียนรู้การโบกรถ การขอขึ้นรถฟรี การเดินทางด้วยรถขนส่งสาธารณะโดยเฉพาะรถไฟ และไม่สนับสนุนอย่างยิ่งให้เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว เพราะการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวจะไม่ได้พบปะกับผู้คน จะไม่ได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนสิ่งใด ๆ และสำคัญคือไม่ได้เกิดกัลยาณมิตรใหม่เพิ่มเติม

นักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่ทุกคน ในปีหนึ่งจะมีโอกาสได้โบกรถไปสถานที่ต่าง ๆ ที่ไกล ๆ อย่างน้อยคนละหนึ่งครั้ง คนละหนึ่งทริป โดยไปเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน ซึ่งในแต่ละทริปในแต่ละกลุ่มทุกคนจะมีเครื่องดนตรีติดตัวไปด้วยเพื่อเอาไว้เปิดหมวกเป็นค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในกรณีที่เงินโรงเรียนที่ให้ไปนั้นไม่เพียงพอ หรือมีอุบัติเหตุ

เด็กทุกคนที่ออกเดินทางไปเปิดหมวก ไปแสวงหา ไปเสี่ยงโชค หรือว่าไปต่างประเทศ จะต้องมีส่วนบันทึกคนละ 1 เล่ม เรียกว่า “Journal” เพื่อสำหรับบันทึกว่าในแต่ละวันทำอะไรบ้าง มีแผนการอะไรบ้าง ที่สำคัญคือบันทึกรายรับรายจ่ายว่าสามารถหาเงินได้เท่าไร เงินที่ได้มาหรือมีอยู่ ได้ใช้ไปมากน้อยเท่าไรและเหลือเท่าไร จัดทำออกมาในรูปแบบของโครงการ เช่น หากน้อง ๆ อยากจะเดินทางไปเชียงราย ไปเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ให้เขียนมาว่าต้องใช้ค่าใช้จ่ายเบื้องต้นเท่าไร โดยโรงเรียนและพี่ ๆ จะไม่ได้ให้สตางค์แก่เด็กทั้งหมดแต่จะให้ไปส่วนแรกเพียงส่วนหนึ่ง และให้ไปหาต่อเองด้วยการเปิดหมวกเอาเอง ซึ่งวิธีนี้เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้เรื่องการใช้จ่าย รู้จักวางแผนการเดินทาง การทำบัญชี การคำนวณรายรับ-รายจ่าย ในเรื่องของการทำงานบัญชี พี่หรือคุณครูจะมีหน้าที่เชื่อมโยงให้เด็กเขียนถึง วิธีการทางคณิตศาสตร์ เป็นการสอนคณิตศาสตร์ทางอ้อมผ่านประสบการณ์จริงทุกกระบวนการ และทุกครั้งที่มีการเดินทางเกิดขึ้น

นักเรียนหรือเด็ก ๆ จะรวบรวมประสบการณ์ทั้งหมดทั้งหมดที่พวกเขาได้มาสร้างเป็น “Port” ทำประวัติเพิ่มผลงานเพื่อนำไปเทียบเคียงกับการประเมินตามหลักของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามากมาย (วราศ บัวแดง, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2555)

การอ่านหนังสือ

นอกจากบทละครที่จะต้องท่องเพื่อนำไปแสดงละครแล้ว นักเรียนบ้านเรียน มรดกใหม่แต่ละคนจะมีหนังสืออ่านนอกเวลาเป็นหนังสือเล่มเล็กบ้างใหญ่บ้าง ซึ่งแต่ละคนจะต้อง อ่านทุกวันมีทั้งหนังสือบทกวี หนังสือนวนิยาย หนังสือนิทานหรือกระทั่งหนังสือการ์ตูน ทั้งนี้ครู และพี่ ๆ จะเป็นผู้คัดเลือกสำหรับเด็กแต่ละคนควรอ่านหนังสือชนิดไหน โดยวิธีการคัดเลือกหนังสือให้ เด็กแต่ละคนก็คือดูจากวัย ความสามารถและศักยภาพในการอ่านหนังสือ รวมทั้งสิ่งที่เด็กสนใจ เนื่องจากเป้าหมายหลักในการมาอยู่ที่บ้านเรียนมรดกใหม่คือการฝึกฝนทักษะละคร โดยส่วนใหญ่ แล้วหนังสือที่ให้เด็ก ๆ ได้อ่านจะเป็นหนังสือที่สอดคล้องกับการฝึกฝนทักษะละครด้วย เช่นถ้า เป็นนวนิยาย ก็จะเป็นนวนิยายของผู้ประพันธ์เดียวกันกับผู้เขียนบทละครหรือวรรณกรรมของนัก วิทยาศาสตร์ ที่สำคัญเพื่อนำไปเชื่อมโยงประกอบกับการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ (วราศ บัวแดง, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2555)

ในแต่ละเดือนจะมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อพูดคุยถึงหนังสือที่แต่ละคนอ่านอยู่ มาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันว่าเพื่อน ๆ แต่ละคนอ่านหนังสือเรื่องอะไรบ้าง มีความน่าสนใจหรือ แตกต่างกันอย่างไรบ้าง จากนั้นก็จะมีการเปลี่ยนหนังสืออ่าน โดยจะน้อง ๆ เป็นคนเลือกเองว่า เล่มที่เราอ่านจบไปแล้วนั้น คนที่สมควรอ่านคนต่อไปคือใคร อาจจะเป็นครูหรือพี่ ๆ ก็ได้ บางครั้ง เด็ก ๆ จะรวมตัวกัน แล้วเสนอให้คุณครูซื้อหนังสือเล่มต่อไปที่เขาอยากอ่านด้วยตัวของเขาเอง เหตุ เพราะบ้านเรียนมรดกใหม่ไม่อนุญาตให้เด็ก ๆ ได้ดูโทรทัศน์ โดยเฉพาะละครโทรทัศน์ ฉะนั้น หนังสือจึงเป็นสิ่งที่เด็ก ๆ สนใจมาก ซึ่งพวกเขาจะให้ความสำคัญและสนใจกับหนังสือเล่มใหม่ ๆ ที่จะได้อ่านในครั้งต่อไปเสมอ วิธีการดังกล่าวนี้ ทำให้เด็ก ๆ ที่นี้สนใจอ่านหนังสือมากกว่าเด็ก ๆ ในโรงเรียนอื่น และตอนนี้เด็ก ๆ บ้านเรียนมรดกใหม่ก็ได้อ่านนวนิยายของ พนมเทียน เรื่อง เพชร พระอุมบาแบบจริงจังเลยทีเดียว เชียว ประกอบกับการที่คุณครูที่บ้านเรียนมรดกใหม่ส่วนใหญ่ เป็น นักเขียน เป็นนักกวี หรือจบมาทางด้านภาษาไทย จึงสามารถให้คำปรึกษาด้านการอ่านและการ เลือกหนังสืออ่านให้กับน้อง ๆ ได้มากมาย (วราศ บัวแดง, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2555)

จากการอ่านนี้เอง บ้านเรียนมรดกใหม่ต่อยอดเป็นการทำละครจากหนังสือที่ อ่าน เช่น เมื่อน้อง ๆ กลุ่มหนึ่งพูดคุยแลกเปลี่ยนกันว่า หนังสือที่ตัวเองอ่านเรื่องนี้หรือเรื่องนั้นมีความน่าสนใจ อยากจะทำเป็นละคร พวกเขาจะรวมตัวกันแล้วทำละครเวทีขึ้นมาหนึ่งเรื่องจาก หนังสือที่พวกเขาอ่าน และด้วยเหตุที่ละครเป็นศาสตร์ขององค์กรรวม เมื่อน้อง ๆ ทำละครเวทีสักหนึ่ง

เรื่อง พวกเขาจะต้องแต่งเพลงประกอบ หาเนื้อหาเพิ่มเติม เพื่อนำไปทำฉาก แสง สี เสียง หรือทำวิดีโอประกอบละครเวที (วรมาศ บัวแดง, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2555)

ในช่วงโม่งภาษาอังกฤษ พี่ ๆ และคุณครูก็จะมีนิทานภาษาอังกฤษหรือหนังสืออ่านนอกเวลาเล่มเล็ก ๆ ให้น้อง ๆ ได้ฝึกอ่าน และที่สำคัญ คือ การแปลบทละครของมรดกใหม่เองมาเป็นภาษาอังกฤษ วิธีการนี้ถือว่าประสบความสำเร็จมากที่สุด เพราะโดยปกติแล้ว น้อง ๆ นักเรียนจะสามารถท่องบทละครแต่ละเรื่องเป็นภาษาไทยขึ้นใจอยู่แล้ว และเมื่อมีการนำมาแปลเป็นภาษาอังกฤษ จึงใช้เวลาไม่นานเลยทีเดียว น้อง ๆ จะสามารถท่องภาษาอังกฤษได้ และสามารถทำความเข้าใจว่า ภาษาอังกฤษที่ตนเองพูดไปในบทบาทนั้น ๆ เนื้อหาของตัวละครนั้น ๆ มันหมายความว่าอะไร เพราะเวลาน้อง ๆ มีภาพรวมของละครตั้งแต่แรกอยู่แล้ว ละครที่ทำเป็นภาษาอังกฤษของคณะละครมรดกใหม่ เช่น ละครเวทีสัญจรเรื่องพระอภัยมณี ตอน สิ้นสมุทรร้องทุกข์ (Sinsamut Claimed for Justice) ละครเวทีสัญจรเรื่องพระเวสสันดร ตอน ชุณหศรัณผู้หวังดี (Wesandon The Last Track of Nirvana) และยังมีละครสังคมศึกษา คุณธรรมจริยธรรม เรื่อง เด็กชายชั่วคราวเด็กสาวชั่วคราว ที่แปลเป็นภาษาอังกฤษในชื่อเรื่องว่า “Boys & Girls” ละครเรื่องนี้ได้นำหลักธรรม คำสอนมาสู่ 10 หลักธรรมที่ว่าด้วยการ ไม่ปล่อยใจเชื่ออะไรง่าย ๆ มาเป็นหัวใจหลักในการสร้างบทละคร และเมื่อมีการแปลเป็นภาษาอังกฤษน้อง ๆ ก็จะได้เรียนรู้ความเป็นภาษาอังกฤษในตัวอีกด้วย สำหรับบ้านเรียนมรดกใหม่แล้ว หนังสือหนึ่งเล่มมีความสำคัญมากและสามารถต่อยอดเพื่อไปหาความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมากมายนับไม่ถ้วน อีกทั้งน้อง ๆ นักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่เองก็มีความตื่นตัวแบบเด็ก ๆ เวลาที่พวกเขาอ่านหนังสือจบหนึ่งเล่มก็จะมาอวดกันว่าอ่านเล่มนี้จบแล้วอ่านเล่มนั้นจบแล้ว (วรมาศ บัวแดง, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2555)

ภารกิจที่สำคัญอีกชิ้นหนึ่งคือ คณะละครมรดกใหม่มีการจัดทำหนังสือ และนิตยสาร ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะการละครและการศึกษาตามวาระและโอกาส นักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่จะมีโอกาสร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการทำหนังสือ เช่น เป็นกองบรรณาธิการ เป็นนักเขียนรับเชิญ ถ่ายภาพ หาข้อมูล หรือสัมภาษณ์วิทยากรเป็นต้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มทักษะการเขียนและการสร้างองค์ความรู้ให้ตัวเองอีกด้วย

บทเพลง

เพราะเป็นคณะละครบ้านเรียนมรดกใหม่จึงมีบทเพลงมากมาย โดยส่วนใหญ่แล้วเป็น เพลงประกอบละครทั้งสิ้น ซึ่งเพลงประกอบละครนี้ก็นำมาจากเนื้อหาในบทเรียนที่นำไปเป็นละครเวทีสัญจรที่จัดแสดงในสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ โดยเฉลี่ยแล้วละครเวทีสัญจรเพื่อการศึกษาหนึ่งเรื่องของคณะละครมรดกใหม่จะมีเพลงที่แต่งขึ้นใหม่เพื่อประกอบละครประมาณ

5-10 เพลง ข้อดีของการที่เป็นบทเพลงก็คือ บทเพลงจะรวบเนื้อหาและรวบยอดความคิดมาอยู่ในเวลาสั้น ๆ นอกจากคนดูจะเข้าใจเนื้อเรื่องในเวลาอันจำกัดแล้ว นักแสดงเองซึ่งก็คือน้อง ๆ นักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่ก็จะจำเรื่องราวได้อย่างรวดเร็วไปในคราวเดียวกัน หลายบทเพลงนำมาจากโคลง กลอน ฉันท์ลักษณะในวรรณกรรมไทย โดยเฉพาะวรรณกรรมของท่านสุนทรภู่ คณะละครมรดกใหม่ได้ทำดนตรีขึ้นใหม่ โดยที่เนื้อหาและรูปแบบโคลงกลอนไม่ได้เปลี่ยนไปเลย ดนตรีสมัยใหม่ ทั้งร็อก (Rock) ทั้งพังค์ (Punk) ทั้งลาติน (Latin) แต่รูปแบบเนื้อหาและฉันท์ลักษณะยังคงอยู่เหมือนเดิม สิ่งนี้สร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับทุกคนเล่นเองรวมทั้งคนดูด้วย (ชนประคัลภ์ จันทรเรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

นักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่จะเริ่มค้นจากการฝึกร้องเพลง จำเนื้อเพลง ซึ่งเนื้อเพลงนี้ก็คือกลอนของท่านสุนทรภู่ตนเอง น้อง ๆ จะร้องเป็นทำนองสมัยใหม่ได้ก่อน จากนั้นเมื่อท่องเนื้อได้ขึ้นใจแล้วก็จะกลับมาสอนทั้งในรูปแบบการขับเสภา หรือในรูปแบบฉันท์ลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นร่ายหรือทำนองเสนาะก็ตาม (ชนประคัลภ์ จันทรเรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

นอกจากสามารถจดจำกลอนที่สำคัญในวรรณกรรมและวรรณคดีไทยได้แล้ว น้อง ๆ นักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่ยังทำหน้าที่ส่งต่อให้กับน้อง ๆ เพื่อน ๆ พี่ ๆ ในโรงเรียนอื่นอีกด้วย ทั้งในรูปแบบที่ไปเล่นละครให้โรงเรียนต่าง ๆ ดู หรือการจัดค่ายอบรมละคร ซึ่งค่ายอบรมละครนั้นได้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพราะมีโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดที่สนใจวิธีการเรียนแบบบ้านเรียนมรดกใหม่ ซึ่งนักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่ก็จะทำหน้าที่เป็นผู้คุมค่าย ดูแลค่าย เป็นวิทยากร เป็นครู หรือในบางครั้งก็เป็นผู้กำกับที่คอยสอนน้อง ๆ โรงเรียนอื่นให้ร้องเพลงให้ รู้จักฉันท์ลักษณะของ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถด้านดนตรี สามารถแต่งเพลงเองได้ บ้านเรียนมรดกใหม่ก็จะให้น้อง ๆ นักเรียนแต่งเพลงประกอบละครด้วยตัวของตัวเอง โดยนำเนื้อหาหรือโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ฉันท์ลักษณะ มาจากหนังสือแบบเรียน นอกจากเพลงประกอบละครที่บ้านเรียนมรดกใหม่ได้แต่งขึ้นมาเองแล้ว (ชนประคัลภ์ จันทรเรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555) ดังคำกล่าวที่ว่า

“นักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่ยังได้เรียนรู้วิชาต่าง ๆ ผ่านบทเพลงที่มีมาอยู่แล้ว เช่น วิชาภาษาอังกฤษ บ้านเรียนมรดกใหม่จะเน้นให้ศึกษาเนื้อหาและการสร้างบทประพันธ์บทกวีของ THE BEATLES เพราะใช้ภาษาไม่ยากนักและมีเนื้อหาที่ดี ที่เป็นไปในเชิงบวก อีกทั้งเพลงของ THE BEATLES ในยุคหลัง ๆ ยังพูดถึงสังคม วัฒนธรรมและศีลธรรมอีกด้วย”

คนที่คัดสรรเพลงภาษาอังกฤษมาสอนให้กับนักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่ส่วนใหญ่แล้วคือครูช่าง เพราะครูช่างได้ใช้ชีวิตอยู่ที่ประเทศอเมริกานานถึง 7 ปี อีกทั้งยังเป็นนักดนตรี

เล่นดนตรีในผับที่นั่นอีกด้วย ครูช่างจะชอบเลือกเพลงที่มีความหมายดีและอธิบายยุคสมัย ช่วยให้เด็ก ๆ เข้าใจถึงสภาพความเป็นมาของประเทศอเมริกาได้เป็นอย่างดี ตั้งแต่ยุคก่อสร้างประเทศมาจนถึงยุคสงครามโลก ยุคฮิปปี้ และในช่วงยุคฮิปปี้นี้เองที่แวดวงดนตรีเพื่อชีวิตของไทยได้ก่อร่างสร้างตัวขึ้น โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากเพลงของจอห์น เดนเวอร์ (John Denver) นักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่ก็จะได้ศึกษาเพลงเพื่อชีวิตในยุคนั้นเช่นกัน ตั้งแต่เพลงของอัสนี พลจันทร์ เพลงของ วงคาราวาน วงคาราบาว ไปเรื่อยมาเรื่อย ๆ (วรมาศ บัวแดง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

เนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิตบ่งบอกเรื่องราวของยุคสมัย สังคมและวัฒนธรรมที่สำคัญคือเล่าถึงปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัย ทำให้การฟังเพลงเพื่อชีวิตของน้อง ๆ บ้านเรียนมรดกใหม่ มีประเด็นเกิดขึ้นมากมายหลังจากที่เพลงจบลง มีการเปิดประเด็น มีการพูดคุยเสวนาแลกเปลี่ยนถึงสิ่งที่เกิดขึ้นผ่านยุคสมัยต่าง ๆ จากบทเพลง เช่น การอธิบายถึงระบบทุนนิยมที่มาพร้อมกับโลกสมัยใหม่ที่มีแนวความคิดเชื่อในวิธีการทางวิทยาศาสตร์จนสุดโต่ง เกิดระบบอุตสาหกรรม เกิดระบบบริโภคนิยม เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เกิดคนรวย เกิดคนจน เกิดนายทุนและเกิดกรรมกร น้อง ๆ จะได้รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น และแตกต่างจากนักร้องคนอื่นตรงที่ว่าน้อง ๆ จะเห็นภาพพ่อแม่ของตัวเองผ่านบทเพลงนั้นและน้อง ๆ จะนำบทเพลงนั้นไปเล่น ให้คนดูคนฟังอยู่เสมอในโอกาสและวาระต่าง ๆ รวมถึงทุกครั้งที่มีการเล่นดนตรีเปิดหมวกริมถนนเพื่อหาเงินสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของบ้านเรียนมรดกใหม่ น้อง ๆ จะสามารถร้องเพลงสากลในยุคบูปผาชน และเพลงเพื่อชีวิตตั้งแต่รุ่นเก่า รุ่นกลาง จนถึงรุ่นปัจจุบันอย่างได้อารมณ์และเข้าใจในบริบทอย่างแท้จริง(ชนประคัลภ์ จันทร์เรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

อาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้ผ่านบทเพลงของบ้านเรียนมรดกใหม่ทำให้นักเรียนได้เห็นภาพรวมของชีวิต ในมุมมองและวิธีการที่ไม่น่าเบื่อจนเกินไป อีกทั้งยังเอื้อต่อการสร้างแรงบันดาลใจในการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้นอีกด้วย

ภาพยนตร์

นักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่ 'ไม่มีใครได้ดูละครโทรทัศน์หรือรายการโทรทัศน์' 'ไม่มีใครได้ใช้อินเทอร์เน็ตตามอำเภอใจ' 'ไม่มีใครพกโทรศัพท์มือถือ' เพราะเหตุนี้เองนอกเหนือจากการอ่านหนังสือแล้ว การรวมกลุ่มกันดูภาพยนตร์จึงเป็นกิจกรรมที่นักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่ให้ความสนใจมากที่สุดกิจกรรมหนึ่ง โดยปกติแล้วอย่างน้อยที่สุดอาทิตย์ละหนึ่งครั้ง จะมีการจัดฉายภาพยนตร์ผ่านโปรเจกเตอร์ขนาดใหญ่เพื่อให้นักเรียนทั้งโรงเรียน รวมทั้งครู ๆ ได้ชมภาพยนตร์ร่วมกัน แต่ไม่ใช่เป็นการชมภาพยนตร์เฉย ๆ ดูแล้วจบไป แต่หลังจากชมภาพยนตร์ทั้งครูและนักเรียนจะมาร่วมกันเสวนาอภิปราย ตั้งคำถามถึงประเด็นที่ภาพยนตร์พูดถึงและเชื่อมโยงถึงสถานการณ์ในปัจจุบัน บริบททางสังคมและปัญหาสังคม โดยปกติแล้วครูจะเป็นคนเลือก

ภาพยนตร์ที่จะมาฉายให้นักเรียนดูซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัล แต่บางครั้งภาพยนตร์เหล่านี้ก็ถูกนำไปสำหรับเด็กหรือเยาวชน จึงมีการคัดเลือกภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชันที่นักเรียนสามารถดูได้อย่างไม่มีพิษมีภัย (ชนประคัลภ์ จันทร์เรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

หลักการคัดเลือกการ์ตูนคือ ต้องเป็นการ์ตูนที่ไม่เน้นการแข่งขันเพราะการ์ตูนในปัจจุบันเรื่องราวจะเกี่ยวข้องกับการแข่งขัน เกี่ยวข้องกับการเป็นอันดับหนึ่งของโลก โดยไม่สนใจว่าคนรอบข้างจะเป็นอย่างไร เด็ก ๆ จึงได้ดูการ์ตูนเรื่องโดราเอมอน อิคคิวซัง หรือการ์ตูนจากค่ายสตูดิโอจิบลิ สำหรับภาพยนตร์ไทยจะเน้นภาพยนตร์ประวัติศาสตร์ เช่น 14 ตุลา สงครามประชาชน หรือภาพยนตร์ที่ทำมาจากวรรณกรรมไทยไปเลย ทั้งนี้ก็เพื่อให้เอื้อต่อการศึกษาเรียนรู้ตาม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (ชนประคัลภ์ จันทร์เรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

บ่อยครั้งก่อนที่คณะกรรมการคัดเลือกใหม่จะผลิตละครเวที เรื่องใหม่สักเรื่อง จะมีการรวมหัวกันคัดเลือกหนังเพื่อนำมาดูเป็นแรงบันดาลใจหรือนำมาต่อยอดความรู้เพิ่มเติมข้อมูลที่ขาดหายหรือเพิ่มเติมภาพรวมที่ขาดไป เพื่อให้การสร้างละครและการเรียนรู้ผ่านละครนั้นมีความแปลกใหม่ หลากหลาย ไม่ซ้ำซากจำเจ หรือที่สำคัญคือไม่ให้ติดกรอบงานเก่า ๆ ที่บ้านเรียนมรดกใหม่เคยทำมา ภาพยนตร์บางเรื่องที่มีโครงสร้างการเล่าเรื่องที่น่าสนใจ เด็ก ๆ จะได้ดูซ้ำแล้วซ้ำเล่าอยู่อย่างนั้นเพื่อจะได้นำวิธีการเล่าเรื่องแบบนั้นไปพัฒนาต่อยอดเป็นวิธีการเล่าเรื่องของตัวเองเช่น ภาพยนตร์เรื่องราโชมอน ของอาคิระ คูโรซาวา ภาพยนตร์เรื่อง Big Fish ของ Tim Burton หรือภาพยนตร์ที่ทำมาจากวรรณกรรมหรือบทประพันธ์คลาสสิก ซึ่งน้อง ๆ บ้านเรียนมรดกใหม่จะต้องศึกษาอยู่แล้วเช่น กิงเลียร์ (King Lear), โอเทลโล (Othello), โรมิโอแอนด์จูเลียต (Romeo and Juliet), แมกเบธ (Macbeth), เดอะ ครูซิเบิล (The Crucible) หรือหมอมืดครองเมือง, เดอะ โกลเดียนช็อกโซเคิล (The Caucasian Chalk Circle) หรือวงกลมน้ำมันแม่ในภาษาไทย (ชนประคัลภ์ จันทร์เรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือ มัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งถือว่าเป็นรุ่นพี่แล้วจะมีภาระเพิ่มเติมคือ จะต้องเป็นผู้นำค่ายและทุกครั้งที่จะจัดค่ายละครที่บ้านเรียนมรดกใหม่ ผู้นำค่ายจะต้องเลือกภาพยนตร์มาฉายให้ลูกค่ายดู พร้อมกับนำเสวนาจากภาพยนตร์เรื่องนั้น วิธีการนี้นอกจากจะเข้าใจเนื้อหาและกลวิธีการเล่าเรื่องของภาพยนตร์แต่ละเรื่องแล้ว น้อง ๆ ยังรู้จักตั้งคำถามจากภาพยนตร์และตั้งคำถามต่อคนดูคนอื่นที่ไม่เคยชมภาพยนตร์เรื่องนี้มาก่อน เพื่อให้สามารถคิดต่อยอด เกิดแรงบันดาลใจและนำไปใช้พัฒนาการเล่าเรื่องผ่านละครได้อีกด้วย (ชนประคัลภ์ จันทร์เรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

ปัจจุบันนี้เทคโนโลยีการผลิตสื่อสามารถทำได้ง่ายขึ้นมากกว่าสมัยก่อน นักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่ นอกจากเป็นผู้ชมภาพยนตร์ชั้นดีแล้ว ยังสามารถสร้างภาพยนตร์สั้น

หรือสารคดี ขนาดสั้นด้วยตัวเองได้อีกด้วย โดยส่วนใหญ่เรื่อยๆ จะทำสารคดีจากการเดินทางท่องเที่ยวไปต่างประเทศ และนำกลับมานำเสนอให้พี่ ๆ เพื่อน ๆ และครูฟัง อีกทั้งยังทำภาพยนตร์ประกอบเวที เพราะละครเวทีสมัยใหม่ในปัจจุบันไม่ได้เพียงนักแสดงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังใช้ภาพประกอบที่มาจากคอมพิวเตอร์ (Multimedia Visual) มากมายหลายชนิดโดยเฉพาะละครเวทีสมัยใหม่เพื่อการศึกษาในปัจจุบัน บ้านเรียนมรดกใหม่และคณะละครมรดกใหม่ได้พัฒนาให้มีมัลติมีเดียด้วย เพื่อให้คนดูสามารถเข้าถึงเนื้อหาสาระ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น โดยมีภาพประกอบจริง ๆ ที่อยู่ในจอมัลติมีเดียและมีการเล่าเรื่องแบบละครเวทีควบคู่กันไป (ชนประคัลภ์ จันทร์เรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

และโดยปกติเมื่อถึงช่วงของการสอบวัดผลประจำปี ในข้อสอบก็จะมีการให้ดูภาพยนตร์ก่อนสอบอยู่บ่อยครั้งและคำถามในข้อสอบก็จะเชื่อมโยงไปตาม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยบางครั้งนักเรียนเองก็คิดไม่ถึง แต่อย่างไรก็ตาม ก็ควรสร้างสิ่งแวดล้อมให้บรรยากาศการสอบและการศึกษาเรียนรู้เป็นเรื่องที่สนุกมากกว่าเป็นเรื่องที่เครียด

วิทยากรพิเศษ

เนื่องจากครูของบ้านเรียนมรดกใหม่มีข้อจำกัดในการให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องข้อมูลเฉพาะทางบางเรื่องจึงจำเป็นต้องมีวิทยากรพิเศษเพื่อมารับเชิญเป็นครูพิเศษสอนนักเรียนในเนื้อหาต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปทั้งด้านวิชาการและด้านศิลปะซึ่งวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒินั้นมาจากมากมายหลายสาขาทั้งที่เป็นศิลปินระดับศิลปินแห่งชาติ ศิลปินศิลปาธร รวมถึงครูเพลงพื้นบ้าน ปราชญ์ท้องถิ่น นอกจากนี้ยังครูอาสาสมัครที่เป็นนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยแต่มีความรู้ความสามารถก็มาอาสาสอนหรือจัดอบรมให้กับนักเรียนเป็นกรณีพิเศษ เช่น การสอนโขน การสอนศิลปะละครใบ้ การสอนอ่านโน้ต การสอนขับร้องประสานเสียง การสอนดนตรีไทย (ชนประคัลภ์ จันทร์เรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

ไม่เพียงแต่ผู้ทรงคุณวุฒิหรืออาสาสมัครที่เป็นคนไทยเท่านั้นแต่ยังมีวิทยากรจากต่างประเทศ ที่ผลักดันเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาให้ความรู้กับนักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะนักการละครจากฝั่งยุโรปมากมายหลายประเทศ เช่น วิทยากรจากฝรั่งเศส ได้มาสอนและอบรมการทำละครหุ่นแบบฝรั่งเศส นักการละครจากประเทศสหรัฐอเมริกา มาสอนและอบรมการเคลื่อนไหวการเดินแบบสมัยใหม่ นักการละครจากประเทศอังกฤษ ได้มาสอนละครแนวเชกสเปียร์ นักการละครจากประเทศเยอรมัน ได้มาสอนละครแนว เบรคชท์ นักการละครจากโปรมาเนีย มาสอนทักษะการสร้างสมาธิและการสร้างพลังงานในระหว่างที่เล่นละครซึ่งโดยปกติแล้วนักการละครจากประเทศจากทวีปยุโรปทั้งหลายเหล่านี้ จะหาโอกาสขอทุนให้ตัวเองได้มาเป็นครูอาสาหรือผู้กำกับรับเชิญให้กับคณะละครมรดกใหม่และบ้านเรียนมรดกใหม่อย่างสม่ำเสมอทุกปี

นักการละครบางคนมาที่มรดกใหม่ไม่ต่ำกว่า 5 ครั้งและมีกำหนดการในอนาคตที่จะมาอีกเรื่อย ๆ (ชนประคัลภ์ จันทรเรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

ในปัจจุบันนักการละครจากยุโรปที่ได้มาสัมผัสและได้สัมผัสประสบการณ์กับ คณะละครมรดกใหม่และบ้านเรียนมรดกใหม่ ได้เชิญนักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่ให้ไปเป็น นักศึกษาหรือนักเรียน เพื่อเข้าคอร์สหรือการฝึกอบรมระยะสั้นที่ประเทศของเขาหลายครั้ง หลายโครงการ คณะละครโอโซโนจากประเทศโรมาเนียถึงกับให้นักเรียนจากบ้านเรียนมรดกใหม่ สองคนไปอยู่ที่ประเทศของเขาภายใต้การดูแลของเขาเป็นเวลาถึงครึ่งปีเพื่อศึกษาเรียนรู้เทคนิค การแสดงละครแบบโรมาเนียหรือแบบยุโรปตะวันออก (ชนประคัลภ์ จันทรเรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

นอกจากความรู้ทางวิชาการและศิลปศาสตร์แล้วบ้านเรียนมรดกใหม่ยังให้ความสำคัญกับความรู้ในด้านปัจจัยสี่นั่นคือนักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่ ต้องรู้จักทำกับข้าว หุงหาอาหาร ตัดเสื้อผ้า รู้จักการใช้ยารักษาโรคและที่สำคัญคือสามารถสร้างบ้านให้ตนเองได้ การสร้างบ้านได้ตนเองนี้บ้านเรียนมรดกใหม่ได้ให้นักเรียนไปฝึกทำบ้านดินจากผู้รู้ที่นั่นก็คือ คุณโจน จันได ผู้นำแนวความคิดด้านการสร้างบ้านดินประเภทไทยมาเผยแพร่ และยังได้รับความอนุเคราะห์จาก ศิลปินแห่งชาติ แม่ประนอม ทาแปง ผู้มีความเชี่ยวชาญในด้านการทอผ้าพื้นเมือง ที่มาร่วมถ่ายทอด การทอผ้าให้กับนักเรียนหญิงบ้านเรียนมรดกใหม่ อีกทั้งมีผู้ทรงคุณวุฒิมาสอนด้านการจี่ผ้าและการเลี้ยงม้าให้กับนักเรียนชาย มีการสอนเรื่องการทำน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยชีวภาพจากเชื้อจุลินทรีย์ และวิทยากรด้านต่าง ๆ อีกมากมาย ตลอดระยะเวลา 5-6 ปีผ่าน (ชนประคัลภ์ จันทรเรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

ข้อดีของการมีวิทยากรพิเศษก็คือนักเรียนจะได้เกิดความตื่นตาตื่นใจเพราะมีครู หน้าใหม่ ๆ มาสอน โดยปกติแล้วบ้านเรียนมรดกใหม่นักเรียนกับครูจะอยู่ด้วยกันตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้บางครั้งเกิดอาการเบื่อหน้าครู การที่เด็ก ๆ ได้เจอครูใหม่ ๆ ได้เจอวิทยากรใหม่ ๆ ก็ทำให้ ความรู้สึกในการอยากเรียนอยากรู้เพิ่มมากขึ้น ที่สำคัญคือไม่น่าเบื่อ วิทยากรพิเศษจึงเป็นอีกปัจจัย หนึ่งที่บ้านเรียนมรดกใหม่ขาดไม่ได้ นอกจากนี้บ้านเรียนมรดกใหม่ ยังมีวิทยากรที่เป็นเพศ บรรพชิต เพราะบ้านเรียนมรดกใหม่จะพยายามให้นักเรียนไปช่วยงานวัดทุกวันอาทิตย์ เช่น ที่วัด ปัญญานันทาราม จนเป็นที่คุ้นเคยและคุ้นชินของพระทุกรูปที่วัดนั้น มีการส่งนักเรียนไปช่วย กิจกรรมต่าง ๆ ของวัดอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งนำละครเวทีสัถยารไปแสดงในงานและกิจกรรมสำคัญ ต่าง ๆ ของวัดอย่างสม่ำเสมอ ท่านเจ้าอาวาสเองหรือหลวงพ่อบัณฑิตนันทิกขุก็มักจะมา เทศน์ที่โรงละครมรดกใหม่ในโอกาสสำคัญ ๆ อยู่เสมอ (ชนประคัลภ์ จันทรเรือง, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2555)

อาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ผ่านวิทยากรพิเศษนั้นถือว่ามี ความสำคัญอย่างยิ่งเพราะวิทยากรพิเศษมีประสบการณ์ต่าง ๆ ในสังคมมากมายแตกต่างกันไปช่วยให้ ความรู้ของนักเรียนบ้านเรียนมรดกใหม่สามารถเชื่อมโยงและเห็นบทบาทหน้าที่ของคนสาขา วิชาชีพต่าง ๆ ในสังคมได้มากขึ้นส่งผลในการสร้างสรรค์คิดเรื่องราว คิดเนื้อหาบทละคร มอง สภาพสังคมชีวิตได้หลายมิติหลายมุมมองมากขึ้นและที่สำคัญคือสามารถมองชีวิตของคนต่าง ๆ เห็นภาพรวม มองวิชาการ มองศิลปศาสตร์ เป็นภาพรวมเดียวกันกลายเป็นความรู้แบบองค์รวมที่มี มิติของทักษะความสามารถและจิตวิญญาณ

2.4 การประเมินผล

เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จะมีกระบวนการหลัก อยู่ 2 วิธี (คณะกรรมกรค ใหม, 2555)

2.4.1 วิธีศึกษาผ่านวิถีชีวิต

2.4.2 วิธีศึกษาผ่านละครบูรณาการเรียนรู

รายละเอียดวิธีเรียนรู้ผ่านวิถีชีวิตโดยครูผู้สอนครูผู้ปกครอง ครูพี่เลี้ยง ผู้ร่วมเรียนรู้

1. จากการใช้ชีวิตร่วมกันในรูปแบบสำนัก ผู้เรียนสามารถสรุปได้ว่าการใช้ชีวิต ร่วมกันในรูปแบบสำนักดังกล่าว นั้น เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้สิ่งอื่นหรือนำไปปรับเข้ากับการ ดำเนินชีวิตในอนาคตได้อย่างไร

2. จากการศึกษาวิถีชีวิตของคน หรือ บุคคลสำคัญอื่นที่เป็นตัวอย่าง หรือแหล่งเรียนรู้ หรือสถานที่สำคัญ ผู้เรียนสามารถสรุปและนำเสนอแนวคิดนั้น ๆ มาปรับให้เข้ากับชีวิตของคนได้ อย่างไร

รายละเอียดวิธีเรียนรู้ผ่านละครบูรณาการเรียนรูโดยครูผู้สอนและครูผู้ปกครอง

1. ศึกษาด้วยการดูละคร หรือฟังเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของละคร อ่าน หนังสือที่สอดคล้องกับละคร ค้นคว้าสาระที่สอดคล้องกับละครหรือพูดคุยแสดงความคิดเห็น หลังจากการฟัง ดู อ่าน คิด วิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องละคร

2. ศึกษาด้วยการทำละคร ได้แก่ การเขียนบท การสร้างละคร การเล่นละคร การสร้างอุปกรณ์ประกอบละคร การแต่งเพลง การเล่นดนตรีประกอบละคร การรำหรือเต้น ประกอบละคร การทำเสื้อผ้าประกอบละคร การซ่อมละคร การศึกษาเทคนิคละคร

3. ศึกษาด้วยการนำละครไปเล่น (เล่นละคร เรียนรู้การจัดการนำละครไปเล่นเรียนรู้ที่ จะปฏิสัมพันธ์ กับคนดู เรียนรู้ที่จะถอดองค์ความรู้ที่ซ่อนอยู่ในละคร เรียนรู้ที่จะส่งต่อองค์ความรู้ ไปสู่คนดู)

4. ศึกษาผ่านการเชื่อมโยงแปดกลุ่มสาระการเรียนรู้และสรุปองค์ความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการทำละครว่าสามารถนำไปปรับใช้อย่างแท้จริงกับชีวิตได้อย่างไร

ดังนั้นการประเมินผลการเรียนรู้จะมีดังนี้

1. ประเมินผลผ่านสมุดบันทึกของผู้เรียน
2. ประเมินผลผ่านแฟ้มผลงานของผู้เรียน โดยผู้เรียนเอง
3. ประเมินผลผ่านแฟ้มพัฒนาการของผู้เรียน โดยผู้จัดการเรียนรู้
4. ประเมินผลผ่านการนำเสนอความรู้ตามแบบของใบเสนอการเรียนรู้ที่ผู้จัดการเรียนรู้กำหนดไว้ ต่อหน้าสาธารณะชน

5. ประเมินผลผ่านการทำโครงการอันสืบเนื่องจากการเรียนรู้ เป็นการขยายความเข้าใจขององค์ความรู้และการนำความรู้ไปปรับใช้

6. ประเมินผลผ่านการทดสอบ
7. ประเมินผลผ่านการกระทำและปฏิบัติจริง ผ่านบันทึกการเรียนรู้ แฟ้มผลงานของผู้เรียน การทำโครงการของผู้เรียน ใบเสนอการเรียนรู้ต่อหน้าสาธารณะชนและแฟ้มบันทึกพัฒนาการของผู้เรียน โดยครูผู้จัดการเรียนรู้

ตัวชี้วัดความสำเร็จการจัดการเรียนการสอนเพื่อจบการศึกษา จะมี 2 วิธี

1. ตัวชี้วัดความสำเร็จจากการศึกษาผ่านวิถีชีวิต

1.1 จากการใช้ชีวิตร่วมกันในรูปแบบสำนักผู้เรียนสามารถสรุปได้ว่าการใช้ชีวิตร่วมกันในรูปแบบสำนักดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์ต่อ การเรียนรู้สิ่งอื่นหรือนำไปปรับเข้ากับการดำเนินชีวิตในอนาคตได้อย่างไร

1.1.1 สร้างวัตถุดิบเพื่อประกอบอาหารและสามารถประกอบอาหารเองได้

1.1.2 สามารถสร้างที่อยู่อาศัยอย่างเรียบง่าย พอเพียง กลมกลืนกับธรรมชาติด้วยตนเองได้โดยไม่ต้องไปกู้ยืมเงินเพื่อสร้างบ้าน เช่น บ้านดิน บ้านไม้ไผ่ เป็นต้น

1.1.3 สามารถดูแลสุขอนามัยส่วนตัวของตนเองได้โดยไม่รบกวนผู้อื่น เช่น ซักผ้าเอง พับผ้าห่มเอง ซ่อมแซมเสื้อผ้าเอง เป็นต้น

1.1.4 รู้จักการวางตัวให้เหมาะสมกับเพศและวัย ปฏิบัติถูกปฏิบัติชอบต่อผู้อื่น

1.2 จากการศึกษาวิถีชีวิตของคน หรือ บุคคลสำคัญอื่นที่เป็นตัวอย่างหรือแหล่งเรียนรู้

1.3 หรือสถานที่สำคัญ ผู้เรียนสามารถสรุปและนำแนวคิดนั้น ๆ มาปรับให้เข้ากับชีวิตของตนเองได้อย่างไร

ได้ศึกษาวิถีชีวิตของบุคคลตัวอย่าง สามารถทำความเข้าใจสรุปความสำคัญลงในใบเรียนรู้ และสามารถนำเสนอความรู้ต่อหน้าสาธารณชนและสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปปรับได้อย่างเป็นรูปธรรม

ตัวชี้วัดความสำเร็จผ่านการศึกษาด้วยละครบูรณาการการเรียนรู้

1. ตัวชี้วัดความสำเร็จจากการศึกษาด้วยการดูละคร/ ฟังเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของละคร/ อ่านหนังสือที่สอดคล้องกับละคร/ ค้นคว้าสาระที่สอดคล้องกับละคร/ พุดคุยแสดงความคิดเห็นหลังจากการฟัง ดู อ่าน คิด วิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องละคร
 - 1.1 ดูละครของผู้อื่น ไม่ต่ำกว่า 18 เรื่อง
 - 1.2 ฟังบรรยาย ปาฐกถา สัมมนา อภิปราย เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับละคร (นอกโรงเรียน) ไม่ต่ำกว่า 12 ครั้ง
 - 1.3 เข้าใจประวัติการละครไทย
 - 1.4 เข้าใจประวัติการละครตะวันตก
 - 1.5 อ่านบทละครที่คัดสรรแล้วไม่น้อยกว่า 18 เรื่อง
 - 1.6 ดูภาพยนตร์คัดสรรไม่น้อยกว่า 18 เรื่อง
2. ตัวชี้วัดความสำเร็จจากการศึกษาด้วยการทำละคร (เขียนบท สร้างละคร เล่นละคร สร้างอุปกรณ์ประกอบละคร แต่งเพลง เล่นดนตรีประกอบละคร รำหรือเต้นประกอบละคร ทำเสื้อผ้าประกอบละคร ซ้อมละคร ศึกษาเทคนิคละคร)
 - 2.1 เล่นละครไม่น้อยกว่า 12 เรื่อง
 - 2.2 สร้างอุปกรณ์ประกอบฉากไม่น้อยกว่า 6 เรื่อง
 - 2.3 ทำเสื้อผ้าละครไม่น้อยกว่า 6 เรื่อง
 - 2.4 เล่นดนตรีได้เป็นอย่างดี ไม่น้อยกว่า 2 ชิ้น (ไทย 1 ชิ้น สากล 1 ชิ้น)
 - 2.5 รำนาฏศิลป์ไทยได้ ผู้ชายได้แม่ท่าโขมอย่างน้อย 1 ชุด แม่ท่า/ รำแม่บท ผู้หญิงได้รำแม่บท/ เพลงซ้ำเพลงเร็ว
 - 2.6 ทำละครวิทยานิพนธ์ที่เขียนบทเอง กำกับเอง 1 เรื่อง
3. ตัวชี้วัดความสำเร็จจากการศึกษาด้วยการนำละครไปเล่น (เล่นละคร เรียนรู้การจัดการนำละครไปเล่น เรียนรู้ที่จะปฏิสัมพันธ์กับคนดูเรียนรู้ที่จะถอดองค์ความรู้ที่ซ่อนอยู่ในละคร เรียนรู้ที่จะส่งต่อองค์ความรู้ไปสู่คนดู)
 - 3.1 เล่นละครได้ผ่านมาตรฐานได้ไม่น้อยกว่า 100 รอบ
 - 3.2 ส่งบันทึกการเรียนรู้จากการไปเล่นละคร ปีละ 1 เล่ม

ตัวชี้วัดความสำเร็จจากการศึกษาผ่านการสรุปองค์ความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการทำละครว่าสามารถนำไปปรับใช้อย่างแท้จริงกับชีวิตได้อย่างไร สามารถเข้าใจที่มาที่ไปของตัวละครที่ตนเองเล่น (การเข้าถึงตัวละครและสามารถเทียบเคียงกับชีวิตของตนได้ หรือ หากคำตอบได้หากมีปัญหาในลักษณะเดียวกัน) โดยนำเสนอความสำเร็จในรูปแบบของแบบบันทึก หรือ โครงการงาน

2.5 ตัวอย่างแผนการเรียนรู้

การเรียนรู้ของบ้านเรียนมรดกใหม่จัดให้กับเด็กหญิงกุลศิริ ไชยวุฒิ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

1. ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว

ชื่อบิดา นายชาญชัย ไชยวุฒิ (แยกทางกัน)

อายุ 35 ปี การศึกษา-อาชีพ -

ชื่อมารดา นางสาวสะอาด โพธิ์

อายุ 35 ปี การศึกษา-อาชีพ รับเหมาก่อสร้าง (แยกทางกัน-แต่งงานใหม่)

*อยู่กับแม่และพ่อใหม่

เหตุผลในการจัดการศึกษาของครอบครัว

อ้อมเป็นคนพื้นเพจังหวัดหนองคาย แต่อ้อมเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวัดสุทธิสะอาด เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร อ้อมเป็นเพื่อนกับต้นข้าว ซึ่งแม่ของต้นข้าวได้แนะนำให้แม่ของอ้อมพาอ้อมมาเรียนรู้ที่บ้านเรียนด้วยกัน แม่มีครอบครัวใหม่ แต่ก็ดูแลอ้อมดี คิดตรงที่ว่าต้องทำงานย้ายสถานที่ไป ๆ มา ๆ บ่อย ทำให้อ้อมเรียนไม่เป็นหลักแหล่ง แม่จึงได้ตัดสินใจพามาเรียนที่บ้านเรียนซึ่งแม่คิดว่าน่าจะปลอดภัยกับตัวอ้อมที่สุด ผิวเผินอ้อมอาจจะพูดน้อย แต่เป็นเด็กที่เรียนรู้ได้เร็วในการเล่นละคร เริ่มสนใจอ่านหนังสืออย่างต่อเนื่อง เป็นที่รักใคร่ของทุกคน

2. ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน

ชื่อ เด็กหญิงกุลศิริ ไชยวุฒิ

ชื่อเล่น อ้อม

วัน/ เดือน/ ปีเกิด 23 กรกฎาคม 2540

อายุ 13 ปี

เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 1-4306-00215-65-7

ประวัติการศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนบ้านไทรงาม จังหวัดหนองคาย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด แขวงสามวาตะวันออก

เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

พัฒนาการของผู้เรียน

ด้านร่างกาย	ผอมสูง ผมหักศก ตาโต ผิวค่อนข้างขาว รูปร่างสวย เติบโตตามวัย เริ่มย่างเข้าสู่วัยรุ่น
อารมณ์	อารมณ์ดี ร่าเริง อ่อนโยน แต่ดูผิวเผินเหมือนเป็นคนคิดมาก
สังคม	เข้าได้กับเพื่อนและพี่ทุกคน ถ้าจะมีพิเศษคือต้นข้าวเพราะเป็นเพื่อนโรงเรียนเดียวกันมาก่อน
สติปัญญา	ความถนัด ความสามารถพิเศษ เรียนรู้ด้านทักษะละครได้เร็วกว่าด้านวิชาการ

3. แนวทางในการจัดการศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ช่วงชั้นที่ 3-4

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา วิธีการจัดการศึกษาโดยครอบครัวของบ้านเรียนมรดกใหม่ จัดการศึกษาในรูปแบบสำนัก เนื่องจากผู้ปกครองต้องการให้บุตร มีสังคม มีความรู้มากขึ้น ห่างไกลจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมกับบุตรหลานของตนเอง และพ่อแม่ผู้ปกครองทำงานนอกบ้านทั้งคู่ไม่สามารถดูแลบุตรตัวเองได้อย่างทั่วถึง จึงมอบหมายให้ผู้ที่มีความเหมาะสมมาทำหน้าที่จัดการกระบวนการเรียนรู้ นั่นคือบ้านเรียนมรดกใหม่ ที่จัดการจัดการศึกษาในรูปแบบสำนัก เน้นการละครเป็นหลัก ซึ่งเป็นการนำการเรียนการสอนในสมัยโบราณที่ผนวกบ้านวัดโรงเรียน ด้วยการเรียนรู้วิถีชีวิตตามปรัชญาทั้ง 6 ข้อของมรดกใหม่ และยังสามารถบูรณาการได้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้สมัยใหม่เข้าไปด้วย (คณะละครมรดกใหม่, 2555)

เป้าหมายการเรียนรู้เพื่อจบหลักสูตรของเด็กหญิงกุลศิริ ไชยพุมิ

1. ผู้เรียนสามารถพูด อ่านและเขียนภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่วแตกฉาน
2. ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง
3. เรียนรู้ทางด้านทักษะแม่ท่าโขม นาฏศิลป์พื้นบ้าน และนาฏศิลป์สากล
4. ผู้เรียนสามารถใช้เพียงปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และรู้เท่าทัน

ระบบทุนนิยม

5. เข้าใจหลักปรัชญา 6 ข้ออย่างลึกซึ้งและปฏิบัติตามได้
6. สามารถออกแบบท่าทางได้ และทำผลงาน คือ ทำละครเอง 1 เรื่อง
7. สามารถนำความรู้ที่ได้ส่งต่อรุ่นน้อง

4. การจัดสาระ/ความรู้

บ้านเรียนมรดกใหม่จัดการเรียนรู้ โดยเน้นทักษะการใช้ชีวิต กระบวนการเรียนรู้ด้วย
ละครเวที และปรัชญา 6 ข้อของคณะละครมรดกใหม่ สามารถนำมาบูรณาการเข้าได้กับกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 จัดเนื้อหาสาระเน้นตามศักยภาพและพัฒนาการของผู้เรียน ความเหมาะสม
ความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงหลักการและจุดหมายของหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ทุกการกระทำที่นำมาบูรณาการเข้ากับ -8
กลุ่มสาระการเรียนรู้ (คณะละครมรดกใหม่, 2555)

ภาษาไทย เน้นการอ่านหนังสือที่มีคุณค่าและฝึกการเขียนให้ถูกต้องตามหลักการใช้
ภาษาไทย โดยให้มีการเขียนบันทึกประจำวัน การเป็นผู้ชมและผู้ฟังที่ดี การพูดแสดงความคิดใน
ทัศนะของตนเองที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ การใช้ภาษาในการสื่อสารบอกเล่าเรื่องราวที่ประสบพบเห็น
มาศึกษาเรื่องราววรรณคดีไทยและวรรณกรรมผ่านการละคร อย่างต่อเนื่อง

ภาษาอังกฤษ ท่องกริยา 3 ช่อง และประโยคที่เป็นปัจจุบัน อดีต และอนาคต ในช่วง
ฝึกฝนทักษะตอนเวลา 05.00 น. จนจำได้ การเรียนรู้หลักภาษาอังกฤษ การแต่งประโยค การพูด
สนทนาโต้ตอบกับชาวต่างชาติ การท่องบทละคร การเล่นเกมภาษาภาษาอังกฤษ การเดินทางไป
ร่วมเทศกาลละครนานาชาติที่ต่างประเทศ

ศิลปะ การฝึกทักษะกระบวนการละคร ศิลปะการเล่าเรื่องรูปแบบต่าง ๆ การสร้าง
อุปกรณ์และเสื้อผ้าประกอบละคร ฝึกเล่นดนตรีไทย ดนตรีสากล นาฏศิลป์ เพลงพื้นบ้าน ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล จนสามารถนำเสนอแก่นักการละครนานาชาติได้

ด้านละคร ในขั้นแรกต้องเข้าใจตัวละครที่ตนเองเล่นก่อนค่อยพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่ต้องรู้
ความลำดับ เช่น ชิมของเรื่อง ที่มาที่ไปของเรื่อง เป็นต้น

ต้องเรียนรู้และสามารถเล่นเครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีสากล อย่างละ 1 เครื่อง
ได้แก่ ดนตรีไทยที่อ่อนสนใจคือ ฆ้องวงเล็ก ดนตรีสากล คือ ไวโอลิน และอาจปรับเปลี่ยนตาม
ความเหมาะสม

นาฏศิลป์ คือ ต้องได้แม่ท่ารำตัวนาง เพลงพื้นบ้านต้องร้องได้ทุกเพลงที่นำมา และ
พัฒนาจนกระทั่งร้องไม่เพี้ยน

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในการเดินทางไปเล่นละครเวทีสัญจรต่างจังหวัดให้
ผู้เรียนรู้และเข้าใจสังคม ความเป็นอยู่ สำเนียงของภาษา ในแต่ละพื้นที่ รู้จักสถานที่สำคัญใน
จังหวัดนั้น ๆ เข้าใจถึงความสำคัญของหลักธรรมคำสอนของศาสนา สามารถนำหลักธรรมมาปรับ
ใช้เป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถแยกแยะผิดชอบชั่วดี โดย
หลักธรรมที่ผู้เรียนควรนำมาปรับใช้ เช่น อริยสัจ 4 พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 อปรีหานิยธรรม 7

กาลามสูตร 10 ผู้เรียนรู้จักวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของไทย การเคารพผู้อาวุโสกว่า อ่อนน้อม ถ่อมตน

สุศึกษาและพลศึกษา เข้าใจและมีทักษะในการเคลื่อนไหวร่างกาย รักการออกกำลังกาย มีทักษะในการป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ สารเสพติด และความรุนแรง เข้าใจและเห็นคุณค่าของตนเอง ครอบครัวยุค สังคม เพศศึกษา มีทักษะชีวิต เพื่อการสื่อสารและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคล การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ความสะดวกของบริเวณที่อยู่อาศัย สุขอนามัยของผู้เรียน

เข้าใจและสามารถเข้าใจถึงการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขด้วยปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ ลดการเสพติดและแสวงหาวัตถุ กล้าเผชิญปัญหาด้วยตนเอง กล้ายอมรับความผิดพลาดและมีน้ำใจเสียสละ

วิทยาศาสตร์ ให้เข้าใจกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากกระบวนการวิทยาศาสตร์มาปรับใช้ในชีวิตจริง รู้และเข้าใจการทำน้ำยาต่าง ๆ เช่น น้ำยาล้างจาน ยาสระผม ยาต้ม เป็นต้น และนำมาใช้ได้จริง เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศ เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ รู้จักการปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานในครอบครัว รู้จักต้นไม้แต่ละชนิดแต่ละสายพันธุ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นว่าให้ประโยชน์อะไรบ้าง

การงานอาชีพและเทคโนโลยี ให้ผู้เรียนรู้จักการซ่อมแซมเสื้อผ้า สิ่งที่ทำได้ด้วยตนเอง รู้จักตัดเย็บเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ของใช้สอยที่นำมาใช้ได้จริง สามารถนำสิ่งของที่ทำรูดจากการใช้งานจริงมาประยุกต์ประดิษฐ์เป็นสิ่งใหม่ได้ ด้านเทคโนโลยีสามารถใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐาน ฝึกการพิมพ์ติดแบบสัมผัส

คณิตศาสตร์ ให้เรียนรู้กระบวนการทำบ้านดิน ว่ามีส่วนประกอบอะไร จำนวนเท่าไร ถึงจะเหมาะสม ท้องสูตรคูณมาตรา 2-12 อย่างคล่องแคล่วเพื่อนำไปใช้ได้จริงโดยไม่ต้องดูในหนังสือและไม่พึ่งเครื่องคิดเลข รู้จักการทำบันทึกรายรับรายจ่ายของตนเอง รู้จักใช้คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวันเช่นการคำนวณระยะทาง-ระยะเวลาในการเดินทางไปเล่นละครเวทีสัญจร อัตราค่าน้ำมันต่อกิโลเมตร

5. การจัดกระบวนการเรียนรู้

แนวคิดสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้ของบ้านเรียนมรดกใหม่ การสร้างวัฒนธรรมการดูแลครคือ การสร้างวัฒนธรรมการแสวงหาความรู้และวัฒนธรรมการแสวงหาความรู้คือการศึกษที่แท้จริง (คณะละครมรดกใหม่, 2555)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของบ้านเรียนมรดกใหม่ โดยมีผู้สอนจากคณะกรรมการมรดกใหม่ พ่อแม่สอนเอง เรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะศึกษาแหล่งเรียนรู้ เรียน/ ทำกระบวนการละครร่วมกับเด็ก ในระบบโรงเรียน กระบวนการกลุ่มหรือทีม โดยมีวิธีการดังนี้ (คณะกรรมการมรดกใหม่, 2555)

1. วิธีเรียนรู้ผ่านวิถีชีวิตโดยครูผู้สอน ครูผู้ปกครอง ครูพี่เลี้ยง ผู้ร่วมเรียนรู้

1.1 จากการใช้ชีวิตร่วมกันในรูปแบบสำนัก ผู้เรียนสามารถสรุปได้ว่าการใช้ชีวิต ร่วมกันในรูปแบบสำนักดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้สิ่งอื่นหรือนำไปปรับเข้ากับ การดำเนินชีวิตในอนาคตได้อย่างไร

1.2 จากการศึกษาวิถีชีวิตของคน หรือ บุคคลสำคัญอื่นที่เป็นตัวอย่าง หรือแหล่ง เรียนรู้ หรือ สถานที่สำคัญ ผู้เรียนสามารถสรุปและนำเสนอความคิดเห็น มาปรับให้เข้ากับชีวิตของตน ได้อย่างไร

2. วิธีเรียนรู้ผ่านละครบูรณาการเรียนรู้อยู่โดยครูผู้สอนและครูผู้ปกครอง

2.1 ศึกษาด้วยการดูละคร หรือฟังเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของละคร อ่านหนังสือที่สอดคล้องกับละคร ค้นหาสาระที่สอดคล้องกับละครหรือพูดคุยแสดงความคิดเห็น หลังจากการฟัง ดู อ่าน คิด วิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องละคร

2.2 ศึกษาด้วยการทำละคร ได้แก่ การเขียนบท การสร้างละคร การเล่นละคร การสร้างอุปกรณ์ประกอบละคร การแต่งเพลง การเล่นดนตรีประกอบละคร การรำหรือเต้น ประกอบละคร การทำเสื้อผ้าประกอบละคร การซ่อมละคร การศึกษาเทคนิคละคร

2.3 ศึกษาด้วยการนำละครไปเล่น (เล่นละคร เรียนรู้การจัดการนำละครไปเล่น เรียนรู้ที่จะปฏิสัมพันธ์กับคนดู เรียนรู้ที่จะถอดองค์ความรู้ที่ซ่อนอยู่ในละคร เรียนรู้ที่จะส่งต่อองค์ ความรู้ไปสู่คนดู)

2.4 ศึกษาผ่านการสรุปองค์ความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการทำละครว่า สามารถนำไปปรับใช้อย่างแท้จริงกับชีวิตได้อย่างไร

6. แนวทางการประเมินผล

วิธีการประเมินพัฒนาการที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพื่อให้ทราบความสำเร็จและพัฒนาการที่ แท้จริงของผู้เรียนของบ้านเรียนมรดกใหม่ มีหลักการคือ “การประเมินผลตามสภาพจริง” เน้น พัฒนาการที่เกิดขึ้นจริงกับตัวผู้เรียนจากพฤติกรรม สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งได้มาจากการสังเกตโดยละเอียดของพี่เลี้ยงและครูผู้สอน (คณะกรรมการมรดกใหม่, 2555)

ผู้เรียนอ่านนำเสนอสมุดบันทึกประจำวันของตนเอง

แฟ้มผลงานที่ผู้เรียนจัดทำรายบุคคล

การสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้เรียน

การแสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็น

แบบฝึกหัดย่อย

ทดสอบข้อเขียนเพื่อทบทวนความเข้าใจที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

บันทึกกิจกรรมการเรียนรู้

7. ตัวอย่างโครงสร้างหลักสูตรของเด็กหญิงกุลศิริ ไชยพุดิ

บ้านเรียนมรคกใหม่เน้นการเรียนรู้ผ่านวิถีชีวิต ศิลปะการละคร หลักปรัชญาตามพุทธศาสนา วัฒนธรรมการฟังทั้งกระบวนการ โดยบูรณาการให้เข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ดังนี้ (คณะกรรมการมรคกใหม่, 2555)

ตารางที่ 2 ตัวอย่างโครงสร้างหลักสูตรของเด็กหญิงกุลศิริ ไชยพุดิ (ม.1 – ม.3)

กลุ่มสาระ	ม.1		ม.2		ม.3	
	เวลาเรียน/ ชั่วโมง/ปี	ค่าน้ำหนัก	เวลาเรียน/ ชั่วโมง/ปี	ค่าน้ำหนัก	เวลาเรียน/ ชั่วโมง/ปี	ค่าน้ำหนัก
ภาษาไทย	120	120	3	3	120	3
คณิตศาสตร์	40	40	1	1	40	1
วิทยาศาสตร์	40	40	1	1	40	1
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	200	200	5	5	200	5
สุขศึกษาและพลศึกษา	120	120	3	3	120	3
ศิลปะ	400	400	10	10	400	10
การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี	200	200	5	5	200	5
ภาษาต่างประเทศ	120	120	3	3	120	3
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	200	200	5	5	200	5
รวม	1440	1440	36	36	1440	36

ตารางที่ 3 ตัวอย่างโครงสร้างหลักสูตรของเด็กหญิงกุลศิริ ไชยพุดิ (ม.4 – ม.6)

กลุ่มสาระ	ม.4		ม.5		ม.6	
	เวลาเรียน/ ชั่วโมง/ปี	ค่าน้ำหนัก	เวลาเรียน/ ชั่วโมง/ปี	ค่าน้ำหนัก	เวลาเรียน/ ชั่วโมง/ปี	ค่าน้ำหนัก
ภาษาไทย	120	120	3	3	120	3
คณิตศาสตร์	40	40	1	1	40	1
วิทยาศาสตร์	40	40	1	1	40	1
สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	200	200	5	5	200	5
สุขศึกษาและพลศึกษา	120	120	3	3	120	3
ศิลปะ	400	400	10	10	400	10
การงานอาชีพและ เทคโนโลยี	200	200	5	5	200	5
ภาษาต่างประเทศ	120	120	3	3	120	3
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	200	200	5	5	200	5
รวม	1440	1440	36	36	1440	36

8. การสำเร็จการศึกษา

ในปีการศึกษา 2553 บ้านเรียนมรดกใหม่ มีนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว 8 คน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่เนื่องจากเป็นรุ่นแรก บ้านเรียนมรดกใหม่ยังไม่ชัดเจนในเรื่องการวางแผนอนาคตสำหรับเด็กนักเรียนที่เรียนจบไป รุ่นแรกจึงไม่มีใครเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่กลับไปช่วยงานที่บ้าน และไม่ได้ได้ใจรวมในแวดวงละครเพื่อการศึกษาอีก (คณะละครมรดกใหม่, 2555)

ในปีการศึกษา 2554 บ้านเรียนมรดกใหม่ มีนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา 9 คน และสามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ 6 คน ที่ มหาวิทยาลัยวิษณุภรณ์ดี เมืองสาสนดิเกด้น รัฐเวสเบงกอล ประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกด้านศิลปะ ก่อตั้งโดยท่าน รพิตรนาฐ ฐากูร หนึ่งในกวีเอกของโลก (คณะละครมรดกใหม่, 2555)

นักเรียนของบ้านเรียนมรดกใหม่ทั้ง 6 คน เข้าเรียนในคณะสังคีตภาวัน (นาฏศิลป์) วิชาเอกคือ ศิลปะการละคร นับเป็นนักเรียนไทยกลุ่มแรกที่ได้เรียนในคณะนี้ โดยแต่ละคนมีวิชาโทแตกต่างกันไป เช่น วิชาดนตรี และ กะทากะลิ ซึ่งเป็นการรำชั้นสูงของอินเดีย วิชาซีตาร์ด หรือ เอสราจ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีดั้งเดิมของอินเดีย (คณะละครมรดกใหม่, 2555)

ค่าใช้จ่ายในการส่งไปเรียนต่อระดับอุดมศึกษานั้น บ้านเรียนมรดกใหม่เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด รวมทั้งค่าอาหารและที่พักด้วย โดยมีแผนระยะยาวสำหรับนักเรียนรุ่นต่อไปที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาคือ แบ่งเป็นสามกลุ่มโดยพิจารณาจากศักยภาพของนักเรียนเป็นหลัก (คณะละครมรดกใหม่, 2555)

กลุ่มแรก ส่งไปพบกับนักเรียนที่อินเดีย ไปเป็นรุ่นน้อง ที่มหาวิทยาลัยวิสวะ ภารตี
กลุ่มสอง ส่งไปเรียนที่ทวีปยุโรป เช่นอังกฤษ เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ แบบ Take Course ในวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะการแสดง โดยให้อาศัยเป็นเด็กวัด (วัดไทย) อยู่ในประเทศนั้น ๆ ครึ่งปีถึงหนึ่งปี โดยลงเรียนมหาวิทยาลัยรามคำแหงไปด้วย

กลุ่มสาม ไม่ต้องไปไหน อยู่ช่วยงานคณะละครและบ้านเรียนต่อ โดยให้ลงเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงไปด้วย

วิธีการตัดสินใจคัดเลือกนั้น ขึ้นอยู่กับผู้ปกครองและนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว มีความเห็นไปในทางเดียวกันว่าจะเปลี่ยนสถานะจากนักเรียนมาเป็นสมาชิกคณะละครมรดกใหม่ เมื่อตัดสินใจแล้วคณะละครมรดกใหม่ก็จะส่งเรียนจนจบปริญญาตรีหรือปริญญาโท โดยมีเงื่อนไขว่าต้องกลับมาช่วยทำงานที่คณะละครมรดกใหม่ใช้ทุนคืนเป็นเวลาสามปี หลังจากสามปีแล้วสามารถเลือกได้ว่าจะเดินทางสายนี้ต่อหรือไม่ ถ้าไม่ก็จากลาด้วยความเมตตา

เปรียบเทียบเนื้อหาหลักสูตรบ้านเรียนอื่นในด้านรูปแบบความเหมาะสม ปัญหาและอุปสรรค

บ้านเรียนละครมรดกใหม่นั้น มีความโดดเด่นเฉพาะและแตกต่างจากบ้านเรียนอื่น ๆ อยู่หลายประการ ประการแรกคือโดยปกติหลักสูตรบ้านเรียนนั้นผู้ปกครองจะเป็นผู้สอนเป็นหลัก แต่บ้านเรียนละครมรดกใหม่ ผู้ปกครองจะยกให้ครูที่เป็นผู้สอนหลัก ประการที่สอง คือบ้านเรียนละครมรดกใหม่ใช้รูปแบบของละครเป็นวิธีการเข้าถึงการศึกษาทั้งในระบบแปลกลุ่มสาระการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ และ ความรู้ในการใช้ชีวิตตามวิถีของพุทธศาสนาและคณะละครมรดกใหม่เอง

การจัดการศึกษาของบ้านเรียนละครมรดกใหม่ ขึ้นกับสำนักเขตพื้นฐานการศึกษาเขต 1 จ.ปทุมธานี ซึ่งในเขตนี้ มีเพียงบ้านเรียนมรดกใหม่กับบ้านเรียนชวนชื่นเท่านั้น ที่ใช้วิธีการจัดการศึกษาแบบบ้านเรียนและมีการรวมกลุ่มของนักเรียนให้มาเรียนร่วมกับแบบโรงเรียนปกติ ต่างกันที่ที่บ้านเรียนชวนชื่น รับผิดชอบการศึกษาให้เฉพาะเด็กพิเศษที่ป่วยเป็นโรคออทิสติก

ทั้งนี้ ในประเทศไทย ยังมีบ้านเรียนอื่น ๆ ที่ใช้วิธีการเดียวกันดังกล่าว คือ การนำผู้เรียนหลักสูตรบ้านเรียนแต่ละคนมารวมกลุ่มเรียนด้วยกัน เช่นบ้านเรียนดวงตะวัน (เด็กปฐมวัย) หรือ

หลักสูตรบ้านเรียนของมูลนิธิเด็ก (เด็กประถม) ซึ่งบ้านเรียนแต่ละที่ที่กล่าวมานี้ไม่ได้ใช้ละครเป็นเครื่องมือการศึกษาโดยตรง แต่เป็นหน่วยหนึ่งของวิชาศิลปะ ดนตรี หรือกิจกรรมเสริม

ผู้วิจัยจึงเลือกสถาบันการศึกษาอื่นที่ไม่ได้จัดการศึกษาแบบบ้านเรียน แต่มีความใกล้เคียงทางแนวคิดและวิธีการสอน โดยใช้วิธีการของละครเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้แบบองค์รวมตามเป้าหมายของการศึกษาวิจัย โรงเรียนภัทราวดีมัธยมศึกษา

โรงเรียนภัทราวดีมัธยมศึกษา ก่อตั้งโดยครูเล็ก ภัทราวดี มีชูชน ครูละครผู้มากประสบการณ์ทั้งละครเวที ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และศิลปวัฒนธรรมไทย ครูเล็ก เป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทต่อศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างมากซึ่งได้สร้างความเปลี่ยนแปลงไว้มากมายเช่น เป็นผู้เริ่มสร้างละครโทรทัศน์แบบไม่บอกลบ เป็นผู้ก่อตั้งคณะละครภัทราวดี (ภัทราวดีเธียเตอร์) ครูเล็กได้สร้างศิลปินขึ้นมากมาย เช่น มานพ มีจำรัส วรรณศักดิ์ ศรีหาล้า อัจฉราพรรณ ไพบูลย์สุวรรณ เด่น ดอกประดู่ มาเรีย เกตุเลขา มยุรี อิศรเสนา ปัญญา กิตินรินทร์กุล ปัญญา ฐิธรรม ชลิต เพ็ญอารมณ์ วราวุธ มลิณทจินดา ลินดา คำธัญเจริญ และได้จัดเทศกาลละครนานาชาติ นำละครเวทีไทยไปจัดแสดงในระดับสากล นอกจากนี้ยังได้รางวัลระดับประเภตมากมายเช่นตุ๊กตาทองเมขลา และโทรทัศน์ทองคำ

ปัจจุบันครูเล็กได้ก่อตั้งโรงเรียนภัทราวดีมัธยมศึกษาขึ้นที่ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ โรงเรียนแห่งนี้ จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษา เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา เขต 2 จ.ประจวบคีรีขันธ์ ประเภทการศึกษา ตามมาตรา 4 พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2551 เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 มีวัตถุประสงค์คือ (โรงเรียนภัทราวดีมัธยมศึกษา หัวหิน, 2555)

1. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการอ่าน การเขียน และพูดภาษาไทยและภาษาสากลอย่างเหมาะสม
2. เพื่อให้นักเรียนสนุกกับการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ และสามารถนำมาใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
3. เพื่อให้นักเรียนมีความรอบรู้ในวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมสากล มีระเบียบ วินัย และมีคุณธรรม
4. เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มและสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้
5. เพื่อให้นักเรียนรู้จักปรับตนเองให้เข้ากับเทคโนโลยีใหม่ ๆ และสามารถนำมาใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิต อย่างมีประสิทธิภาพ

เปิดดำเนินการเมื่อ ภาคการศึกษา 1 ปี พ.ศ. 2551 บนเนื้อที่กว่า 30 ไร่ กลางเมืองหัวหิน และปัจจุบันมีนักเรียนทั้งหมดประมาณ 80 คน

โดยรวมแล้วอาจกล่าวได้ว่าทั้งหลักสูตร ตารางเรียนและวิธีการประเมินผล ไม่ได้แตกต่างจากโรงเรียนเอกชนอื่นใด แต่ความพิเศษของโรงเรียนนี้คือ ครูและบุคลากรที่น่าสนใจ เพราะแรกเริ่มเดิมทีนั้น ครูเล็กผลิตงานละครเวทีอย่างต่อเนื่อง ลูกศิษย์ทั้งหลายที่อยู่รอบตัวล้วนเป็น นักการละครมากฝีมือบ้าง เป็นช่างเทคนิคบ้าง นักออกแบบแสง ออกแบบฉาก หรือนักดนตรีทั้ง ดนตรีไทย ดนตรีสากล รวมถึงนาฏศิลป์ จนวันหนึ่งเมื่อครูเล็กคิดทำโรงเรียน ลูกศิษย์ทั้งหลายที่ เคารพและรักในครูเล็กที่ร่วมหัวจมท้ายกันมาแต่ต้น หลายคนนามมีส่วนร่วม ในการเริ่มสร้างโรงเรียน ด้วยโรงเรียนของครูเล็ก จึงมีบุคลากรสองฝ่าย นั่นคือ ฝ่ายวิชาการและศิลป์ ฝ่ายวิชาการคือฝ่าย ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ และครูในกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ส่วนฝ่ายศิลปินนั้นคือครูเล็กและลูกศิษย์ ที่เป็นนักการละครมืออาชีพ มีทั้งที่อยู่ประจำและพลัดเปลี่ยนหมุนเวียนมาบูรณาการศาสตร์และศิลป์

ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดครูเล็กในด้านปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนนี้ได้จากถ้อยคำ แดงสรุปละครเรื่อง วิวาทพระสมุทร ละครประจำปี พ.ศ. 2555 ของโรงเรียนภัทราวดีมีชัยศึกษา “ละครวิวาทพระสมุทรจบลงแล้ว ดิฉันขอขอบคุณทุกท่านที่มาร่วมชมละครเรื่องนี้ ละคร เวทีประจำปีของโรงเรียนภัทราวดีมีชัยศึกษา ขออ้ออีกครั้งว่าที่นี่ไม่ใช่โรงเรียนการแสดง แต่คือ โรงเรียนมัธยมธรรมดา ๆ แต่บูรณาการศาสตร์และศิลป์เข้าไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืน ชีวิตไม่ได้มี เพียงด้านเดียว แต่ชีวิตมีหลายด้าน ชีวิตคือการเชื่อมโยงประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน ละคร หนึ่งเรื่อง นักเรียนจะได้เรียนรู้ไปทั้งวรรณกรรม จินตลักษณ์ ดนตรี การขับเสภา สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ การออกแบบนิเทศศิลป์ ทักษะศิลป์ และที่สำคัญที่สุด คือการทำงานร่วมกัน อย่างที่ ทราบ การทูลละครสักเรื่อง สิ่งสำคัญที่สุด คือใจ จิตใจที่เรียกว่าจิตอาสา น่าดีใจยิ่งที่นักเรียนทุกคน ได้มีส่วนร่วมในละครเรื่องนี้”

ครูเล็กมองว่าศิลปะการละครคือสหศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่บูรณาการวิชาการต่าง ๆ ทั้งทาง ทฤษฎีและทางปฏิบัติในตัวของมันเองอยู่แล้ว การทำละครหนึ่งเรื่องก็เป็นการสรุปเนื้อหาของ ประเด็นดังกล่าวทั้งองค์ภาพ หรือ องค์รวม

จากนั้น ครูเล็กได้กล่าวขอบคุณทีมงานฝ่ายต่าง ๆ ของละครเรื่องนี้ ได้เรียงมาเรื่อย ๆ จนถึงนักแสดงคนหนึ่ง

“ขอบคุณ พี่ก๊ ก วรรณศักดิ์ สิริห้ำ ขอประทานโทษนะคะ คนนี้เป็นครูสังคมนะคะ”

พี่ก๊ ก วรรณศักดิ์ สิริหำนินท์ (2555, สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2555) นักแสดงและผู้กำกับ ละครเวทีร่วมสมัยที่มีผลงานโดดเด่นทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ สร้างชื่อให้ตัวเองด้วยการ

แสดงเดี่ยวหลายชิ้นอย่างต่อเนื่อง ศิษย์เอกของครูเล็กที่ปัจจุบัน เพิ่มบทบาทให้ตนเองด้วยการเป็น ครูวิชาสังคมของโรงเรียนภัทรวดีมัธยมศึกษา และยังไม่ทิ้งบทบาทเดิมคือการเป็นศิลปิน

ในแต่ละคาบการสอนของพี่ก๊ ก๊ก็จะเปิดสมุดคู่มือการสอน สอนตามที่หลักสูตรว่า เอาไว้ แต่พี่ก๊ก็จะเพิ่มกิจกรรมต่าง ๆ เข้าไปตามที่เห็นว่าเหมาะสม เช่น เมื่อถึงวิชาพุทธศาสนา ก็จะมีการทำสมาธิแบบศิลปะการละคร คือไม่ใช่นั่งสมาธิตามปกติ แต่มีเกมส์ต่าง ๆ ของการฝึกฝน ละครมาใช้เพื่อฝึกสมาธิก่อนที่จะเชื่อมโยงเข้าถึงเนื้อหาหรือหัวข้อด้านประวัติศาสตร์ จะมีการเล่น บทบาทสมมติ มีการทำเนื้อหาในประวัติศาสตร์เป็นละครสั้นในแต่ละคาบเรียน เพื่อให้เห็น ภาพรวมของเหตุการณ์ได้ง่ายขึ้น (วรรณศักดิ์ สิริห้านินท์, สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2555)

พี่ค็อค หรือยุทธชัย อุทยานินท์ (สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2555) ผู้ออกแบบแสงละครเวที มือต้น ๆ ของเมืองไทยที่ปัจจุบันก็ได้เพิ่มบทบาทตัวเองเข้าไปเหมือนพี่ก๊ คือ เป็นครูแนะแนวของ โรงเรียนภัทรวดีมัธยมศึกษา ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงแนวคิดของครูเล็กในการสร้างโรงเรียนแห่งนี้ว่า

“ครูเล็กมุ่งไปที่ลูกคนมีฐานะ ครูอยากสอนลูกคนรวยโดยเฉพาะพวกที่มีกิจการของตัวเอง เพราะลูกคนรายนี้นับบทบาทต่อสังคมมาก ลูกคนรวยเมื่อโตขึ้นจะรับช่วงกิจการต่อจากพ่อแม่ จะเป็นหัวหน้าคนเป็นร้อยเป็นพันคนโดยไม่ต้องแข่งขัน ถ้าสอนไม่ดีจะคือ เอาแต่ใจและเห็นแก่ตัว แต่ถ้าได้รับการศึกษาที่ดีที่ไม่ใช่เฉพาะเรื่องวิชาการ แต่ถูกปลูกฝังในเรื่องศิลปะ เรื่องคุณธรรม ศาสนา และปัญหาสังคม ก็จะกลายเป็นผู้บริหารที่มีธรรมาภิบาล และการศึกษาผ่านละคร คือการเห็นภาพรวมของสังคม การเข้าถึงบทบาทของตัวละครคือการเรียนรู้วิถีคิดของคน รู้จักการเอาใจเขา ไปใส่ใจเรา เด็ก ๆ ที่นี้ได้แสดงหลายบทบาท ทั้งบทคนรวย บทคนจน คนพิการ พวกเขาไม่ได้แสดง เฉย ๆ แต่พวกเขากำลังเรียนรู้ความเป็นมนุษย์ของคนในสังคมหลาย ๆ แบบ”

โรงเรียนของครูเล็กมีค่าเล่าเรียนสูงถึง หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทต่อภาคเรียน แต่มีนักเรียน ทั้งประจำและ ไปกลับมาจากทั่วประเทศ ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี และมีนักเรียนที่สำเร็จ การศึกษาแล้วรุ่นแรกทุกคน ได้ศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยทั้งหมด

โดยหลักการแล้ว โรงเรียนภัทรวดีมัธยมศึกษาใช้หลักสูตรในระบบและใช้ละครเป็น กิจกรรมเสริม แต่ในทางปฏิบัติสามารถกล่าวได้ว่า ใช้ละครเป็นการเรียนรู้หลัก และสามารถ เชื่อมโยงความรู้ทั้งแปดกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วยละครได้เป็นอย่างดี

โดยสรุป บ้านเรียนมรดกใหม่และโรงเรียนภัทรวดีมัธยมศึกษา ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันในด้านหลักสูตรการศึกษา การคัดเลือกนักเรียนเข้ารับการศึกษ และพื้นฐานของนักเรียน แต่มีความคล้ายกันหลายด้านนั้นคือ

1. มีผู้ก่อตั้งที่มีชื่อเสียง ที่มีประวัติการทำงานเริ่มต้นจากสายศิลปะการบันเทิงแล้วพัฒนา ไปสู่ศิลปะการละครเพื่อการศึกษาและสนใจในพุทธศาสนาเช่นเดียวกัน นั่นคือ ครูเล็ก ภัทรวดี

มีชุมชน เจ้าของโรงเรียนภัทรวดีมัธยมศึกษา และครูช่าง ชนประคัลภ์ จันทร์เรือง ประธานองค์ความรู้คณะกรรมกรคใหม่

2. มีเจตนาให้ความรู้กับนักเรียนโดยใช้ละครบูรณาการศาสตร์และศิลป์ให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม ครอบคลุมมิติการศึกษาทั้งทางโลก ทางธรรม และการใช้ชีวิต

3. มีครูรุ่นใหม่ที่เพิ่มบทบาทตัวเองจากศิลปินเป็นนักการศึกษา ผู้จัดการเรียนการสอน และพี่เลี้ยงที่ปรึกษา เช่นเดียวกัน

ความแตกต่าง

1. โรงเรียนภัทรวดีมัธยมศึกษา จัดการเรียนการสอนในระบบแต่บ้านเรียนมรดกใหม่ จัดการเรียนการสอนตามอัธยาศัย

2. โรงเรียนภัทรวดีมัธยมศึกษาเป็น โรงเรียนเอกชนและมีการเก็บค่าเล่าเรียน ส่วนบ้านเรียนมรดกใหม่ ดำเนินงานโดยเอกชนเช่นกันแต่ไม่เก็บค่าเล่าเรียน